

Academia Bârlădeană

Anul XVIII, 2 (43), Trim. II, 2011

Revistă editată de Societatea literar - culturală "Academia Bârlădeană"

Președinte de onoare: C.D. Zeletin ● Președinte: Elena Monu

„Academia Bârlădeană se pregătește de centenar !”

Singurătate

Pe boltă-s atâtea nuanțe,
În luncă e-atâta mister;
Topitu-s-a-n liniștea firii
Și dorul din suflet stingher.

Arțarii, în cântec de frunze,
Și apele-n susur de cer...
Pe boltă-s atâtea nuanțe,
În luncă e-atâta mister.

G. Tutoveanu

Din viața “Academiei”

* **1 aprilie 2011.** Prof. univ. dr. C. D. Zeletin, președintele de onoare al Academiei Bârlădene, venit special la Bârlad, a făcut o nouă și importantă donație, constând în colecția revistei „Adevărul literar și artistic”, care completează donația anterioară, precum și o parte însemnată a Arhivei G. Tutoveanu.

* **9 aprilie 2011.** La sediul Academiei Bârlădene s-a desfășurat reuniunea membrilor și simpatizanților Societății culturale. Lansarea volumului „Surghiunul. Drumul pătimirilor prin Siberia de gheață”, scrisă de prof. Elena Postolachi din orașul Florești, Republica Moldova s-a programat neîntâmplător, în ziua împlinirii a 93 ani de la Unirea Basarabiei cu România.

Elena Postolachi

Subintitulat „Mărturii ale victimelor regimului comunist de ocupație. 70 de ani de la prima deportare în masă din 13 iunie 1941”, cartea s-a lansat în prezența autoarei care a trăit calvarul deportării în Siberia, împreună cu mii de români din Basarabia și nordul Bucovinei.

În deschiderea manifestării, Elena Monu a prezentat participanților istoria neobișnuită, simbolic predestinată a editării cărții de către Academia Bârlădeană și a subliniat necesitatea implicării prin fapte a românilor din România în sprijinul conaționaliilor de peste Prut.

Serghei Coloșenco a relatat munca echipei de redactare și editare a cărții, formată din Mihaela Oportov, Mihaela Alexa, Daniela Stan și experimentatul tehnoredactor al Editurii „Sfera”, Bogdan Artene. De asemenea, redactorul-șef al revistei „Academia Bârlădeană” a comentat cu emoție conținutul acestei mărturii dramatice.

Elena Popoiu și Petruș Andrei au făcut o analiză pertinentă a volumului, după care Gruia Novac, Valeriu Tăvălică, Elena Monu, legați prin rădăcini familiale de Basarabia, au comentat împrejurările istorice de acum șapte

decenii.

Puternic marcată de eveniment, octogenara autoare a „Surghiunului” a emoționat publicul prin evocarea unor momente din zbuciumata sa viață, dar și prin hotărârea de a trezi conștiința românității din stânga Prutului despre adevărul istoric, care riscă să fie uitat.

Emoția prezentă pe tot parcursul reuniunii a fost accentuată de proiecția unor imagini, însoțite de versurile lui Grigore Vieru cu muzica soților Doina și Ion Aldea Teodorovici. În final, Serghei Coloșenco a prezentat revista „Academia Bârlădeană”, nr. 1 (42) pe trim. I, 2011.

* **30 aprilie 2011.** La propunerea Marianei Mânăstireanu, concitadina noastră, trăitoare la Paris, publicul atașat Academiei Bârlădene a primit cu interes un alt volum memorialistic, inspirat din suferințele provocate de cel de-al doilea război mondial. Este vorba despre cartea Mariei-Vera Willinger, cetățean german născut în România, „Bat clopotele. În căutarea celor care nu mai sunt”.

Elena Monu a deschis evenimentul cu o scurtă prezentare a autoarei și a citit spicuri din prefața cărții, semnată de Roza Gottlieck, fostă deținută a lagărelor germane. Alexandru Mânăstireanu a făcut o amplă cronică a cărții pe fundalul războiului, al cărui combatant a fost. În prezentarea făcută volumului Elena Popoiu a evidențiat faptul că mărturia scriitoarei, puternic marcată sentimental, este ferită – ceea ce se întâmplă rar – de

pericolul generalizărilor care culpabilizează o națiune pentru politica guvernărilor ei.

* **3 mai 2011.** În cadrul proiectului național “Săptămâna globală a educației”, desfășurat la Școala nr. 1 “Iorgu Radu”, Elena Monu a susținut conferința “Importanța învățământului în viața femeilor”.

Cronicar

Concertul de Florii

Duminică, **17 aprilie**, Muzeul „Vasile Pârvan” a găzduit un concert de muzică religioasă din lucrările unor mari compozitori, ca J.S. Bach, G.F. Händel, J. Haydn, A. Vivaldi. Directorul muzeului, prof. Mircea Mamalaucă, a prezentat publicului interpretii pieselor din program, pe artiștii Elena Stancu – soprană, Nicolae Simionov – tenor, acompaniați de d-na Inna Oncescu. Concertul a fost un dar minunat oferit bârlădenilor în preajma Sfintelor Paști.

C.D. ZELETIN

O imagine rară și uitată. Statuia în bronz a lui Stroe S. Belloescu (1833-1912)

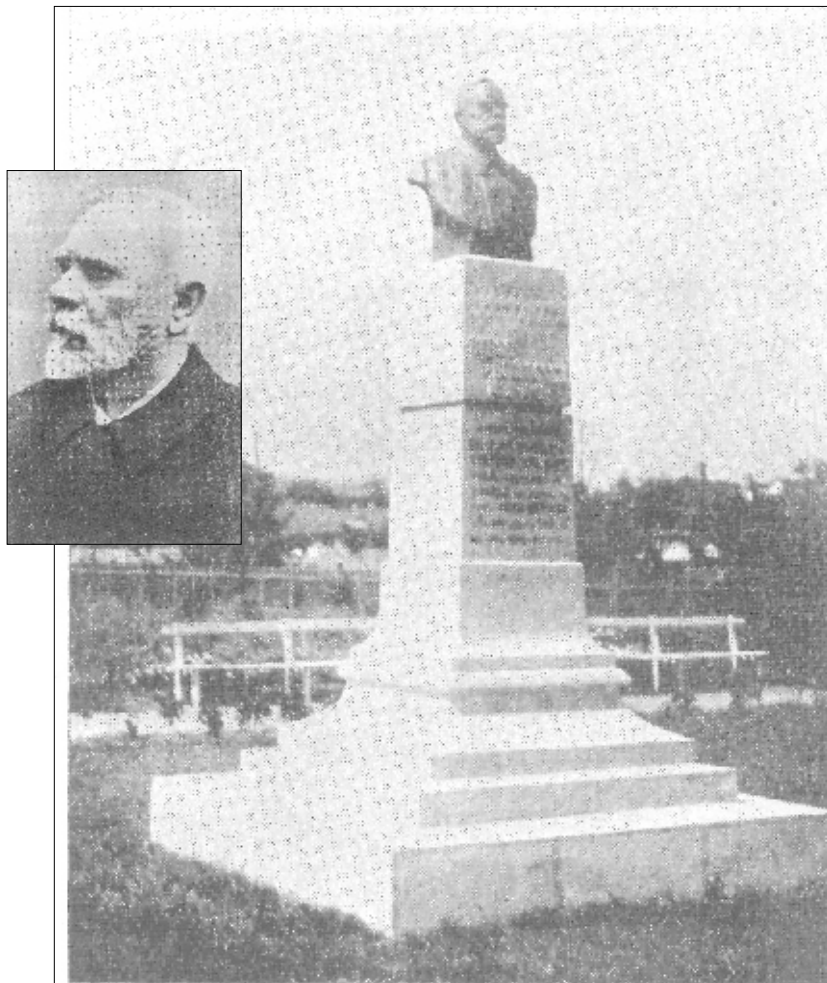
Ridicată în Piața Bisericii Domneasca din Bârlad, în luna iunie 1936, statuia marca locul unde se afla clădirea în care a funcționat, începând din anul 1846, **Clasul real al lui Gheorghe Roșca Codreanu**, devenit gimnaziu și apoi liceu.

Inițiativa ridicării monumentului a aparținut președintelui Ateneului Popular C.F.R. din Bârlad, **Iancu Mihăilescu**.

La inaugurare au luat parte **Î.P.S. Nifon, episcopul Hușilor**, și **Dr. Constantin Angelescu**, ministrul Educației Naționale.

E demn de reținut faptul că în ctitoria lui **Stroe S. Belloescu, Casa Națională**, care avea să-i poarte numele, a funcționat Societatea artistică **Academia Bârlădeană**, înființată în anul 1915 de către poetul **G. Tutoveanu**, etnologul **Tudor Pamfile** și preotul publicist **Toma Chiricuță**, președinte de onoare fiind scriitorul A. Vlahuță.

Statuia profesorului filantrop **Stroe S. Belloescu** a fost distrusă de puterea comunistă prin anii 1948-1949.

Stimate doamne și stimați domni,

Regret că în aceste clipe nu pot să fiu și fizic alături de dumneavoastră. Sufletul meu însă, purtător al unei adânci recunoștințe, precum și ceea ce oamenii numesc spirit, se află acum nu la Berlin, de unde vă trimit aceste vorbe și unde trăiesc de aproape patruzeci de ani, ci acolo, la Bârlad, împreună cu dumneavoastră.

Sunt convinsă că, împreună cu spiritul meu și cu profunda mea recunoștință, se află și structurile ondulatorii ale celor care au fost și la care m-am gândit cu emoție și dragoste când am scris „Bat clopotele”. Sunt convinsă că și ei, cei care au fost cândva, vă mulțumesc pentru că ați dat importanță acestei cărți și că faceți această lansare a ei, a unei cronici de familie de evrei ce se întinde pe mai bine de 150 de ani.

Scriind această carte, am dorit și am sperat să readuc în realitatea de azi trăiri și suferințe, bucurii sau necazuri ale unor oameni care au fost și care au trăit pe pământurile pe care marele și nemuritorul Papa Ioan Paul al II-lea le-a numit „Grădina a Maicii Domnului”.

Nici un moment nu am uitat că toate generațiile de evrei a căror existență s-a săvârșit pe aceleași meleaguri au fost înaintași ai mei și că port aceeași profundă dragoste acelei minunate „grădini” în care am venit pe lume, unde am învățat a citi și a scrie, a iubi și a mă bucura.

Doamnelor și domnilor, primiți încă o dată mulțumirile mele venite din adâncul inimii pentru „Academia Bârlădeană”, pentru ceea ce faceți, ca și respectul deosebit pe care îl port culturii române la a cărei flacără am crescut.

Cu aceeași adâncă recunoștință mă gândesc și mă adresez celui dascăl al multor generații de bârlădeni, mult stimatul domn Alexandru Mănăstireanu: multe mulțumiri din partea mea și a multor generații de înaintași ai mei, domnule profesor Mănăstireanu!

Dr. Maria-Vera Willinger

Berlin, 27.04.2011

C.D. ZELETIN

A murit Ion Hobana...

Marti 22 februarie 2011 s-a stins din viață, la Spitalul Colțea din București, unul dintre cei mai remarcabili fii ai Bârladului, Ion Hobana. Octogenar. A intrat în veșnicie un scriitor și un prieten rar. Rar, nu numai pentru că nu-și găsea lesne pereche în lumea semenilor, dar și pentru că sublinia distanțându-se, prin unicitatea lui foarte distinctă, amestecătura de astăzi a lumii, vulgaritatea și disoluția moralei, delabrarea conduitei. Pe alt plan, celeritatea prin care sunt depășite granițele cunoașterii științifice, în miezul cărora trăia, îl absorbea în întregime, încât în multe din aparițiile lui televizive nu știai dacă e scriitor sau om de știință. Retras în tunelul muncii, dar și în fidelitatea lui față de firea proprie, caracterizată prin adâncimea discreției, părea un izolat, dar numai cât părea. Fiind un om al vremii lui, era conștient că sporirea intersecțiilor de toate felurile în întreaga existență umană, prin urmare și a ciocnirilor, se săvârșește printr-un tempo rapid, propice mai curând agitației decât mișcării, producând mai degrabă încetșoare decât claritate, iar el era un om al clarităților.

Îndată după aflarea încetării lui din viață, ceea ce pentru mine nu era o surpriză fiind medic și informat la zi asupra bolii, m-am cufundat în meditație, încercând să-i cuprind existența într-o învăluire sintetică. Începuse pomenirea...

Firește, l-am privit întâi și întâi ca fiu al Bârladului etern.

O primă reflecție. E cu neputință ca locul unde ai văzut lumina zilei să nu-și pună, într-un fel știut sau neștiut, pecetea pe noul născut. Părăsirea, prin traumă, a universului amniotic matern și intrarea brutală în lumea în care îți vei da ultima suflare nu se poate să nu te marcheze cumva. Sar scânteii și așchii când se ciocnesc două pietre, dar mite două universuri, fie ele și contigui. Dar dacă îmi pun întrebări, nu trebuie să-mi dau negreșit și răspunsuri. Întrebarea e mai înfiorată și mai fecundă în vastitățile pe unde se plimbă decât răspunsul, prin definiție limitat, franc și cert.

Meditam la astfel de legături dintre întâmplător și determinat, gândind la Ion Hobana, născut prin hazard în Sânnicolau Mare, punctul cel mai vestic al țării, și format la Bârlad, mai exact în ținuturile tutovene ale strămoșilor lui. Prin felul de a gândi astfel de lucruri, nedeșlășit, intuitiv și misterios, mă îndepărtam de fapt de felul vieții și al scrierilor lui, fel clasic în măsura în care este epistemologic, deci derivat artistic al gândirii științifice. Acesta, fără să excludă

fantezia, lărgeste cunoașterea rațională. Căci construcția lui scriitoricească, adică opera, își fixează șarpantele între posibilul și probabilul lumii fizice.

Așa stând lucrurile, sub pulsațiile închipuirii, am întins pe masă harta României Mari (1938) și, cu o riglă, am unit Sânnicolau Mare cu Bârladul. Dreapta trece pe sub Baia de

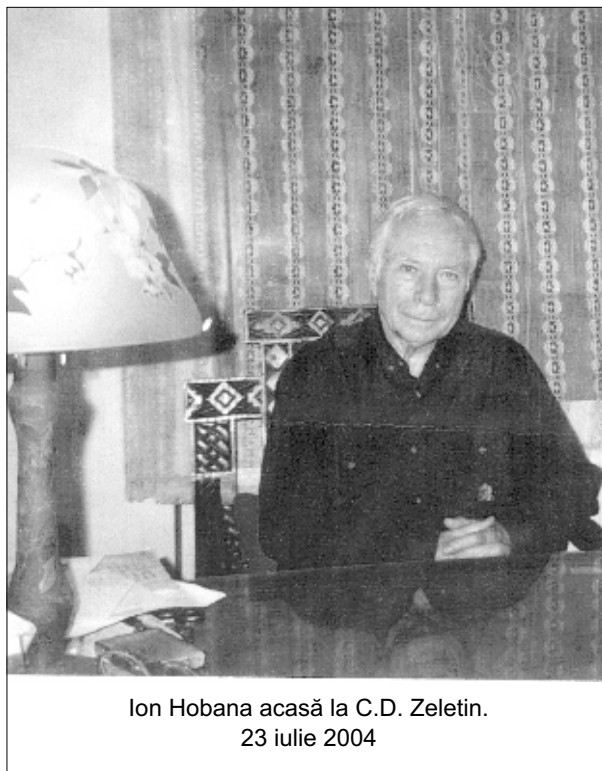
Criș, prin seducătoarele dintotdeauna Băi ale Slănicului Moldovei, pe sub Huruiestii lui Vasile Pârvan, prin târgul Podul Turcului, care a dat-o pe încă enigmatică mare actriță, scriitoare și spiritualistă Sorana Topa, prin Bârladul adolescentului Ion Hobana, pentru ca, după ce a străbătut Măluștenii profesorilor Cezar Ursu și G.G. Ursu (erau neamuri) să treacă în Basarabia.

Foarte greu de făcut legături. O disparitate descurajantă însoțea șirul de așezări străbătute de linia mea. Poate, o excepție: pasiunea pentru istoria arhaică a lui Vasile Pârvan ce se unește cu interesul lui Ion Hobana pentru protoistorie (paleoastronautică, civilizații dispărute etc.). Dar Pârvan era forte și demonstrativ, în timp ce Hobana lin și academic.

Există o subtilă stare de grație bârlădeană. Alexandru Vlahuță a numit-o bârlădenită cronică, de fapt corolarul ei patologic. O dulce osândire la această maladie cerească, în binecuvântatul ei șir așezându-se, după A. Vlahuță, G.G. Ursu, cărturarul, dar mai ales poetul care, cel dintâi, a consacrat un volum de poezii Bârladului: *Dealul brândușelor* (1974). Îndeobște, boala are ca refren tânguirea, cu toate acestea, nobila grație bârlădeană există și într-o ipostază fiziologică, fără tânguire, proprie nu bolii, ci echilibrului sufletesc și sănătății. Această ipostază e tăcută, în afara lamentației ori a clamării, oricât de lirice ar fi ele. Alfred de Vigny spunea că singură tăcerea e mare, în rest totul e slăbiciune. Ea respinge ostentația și bravura, vibrând imperceptibil și permanent.

Aici se plasează existența lui Ion Hobana.

I-am fost coleg mai mic la Liceul Gheorghe Roșca Codreanu. Prin anii 1947-1950, i-am cunoscut tatăl, magistratul Ion Manta-Roșie, prozator. Prieten al anilor târzii ai poetului G. Tutoveanu, își însoțea maestrul la întâlnirile de la Casa Națională „Stroe S. Belloescu” ale Cenaclului A. Vlahuță, sprijinindu-i prezența blândă îngrijorată de întorsăturile politice ale vremii, cu prestanța lui de consul sentențios. Erau într-un fel consăteni: amândoi își aveau rădăcini strămoșești în satul Pupezeni, unde copilăriseră, motiv pentru care Ion Manta-Roșie nu numai că

Ion Hobana acasă la C.D. Zeletin.
23 iulie 2004

îl iubea profund, dar îl și socotea al doilea părinte. În grupul heteroclit de la Casa Națională, păreau două prestigioase și înalte fire de grâu năpădite de vitalitatea buruienilor agresive ale comunismului incipient. În timp ce o cuviință neexprimată îi îndemna să facă un pas înainte, simțeam că stau gata să facă un pas înapoi... Nu după mult timp, Ion Manta-Roșie s-a stabilit în București și, deși concitadini, nu ne-am mai văzut. Niciodată. Într-un târziu, mai exact în anul 1986, aveam să fiu invitat de către fiu să vorbesc la moartea tatălui său, după cum, în 2003, aveam să merg la Bârlad spre a-i prezenta în public romanul *Zăpezile copilăriei*, apărut postum sub pseudonimul I. Delamisa.

În București, vreme de 25 de ani nu am ținut legătura cu Ion Hobana. Poate ceva mai mult de o strângere de mână. În 1990 însă, ne-am întâlnit la Uniunea Scriitorilor ca să proiectăm revista *Academia Bârlădeană*, publicație a societății artistice omonime ce urma să fie foarte curând reactivată oficial, ea însă continuând să existe torpid și tainic în București și Bârlad, fără întrerupere, în toată perioada comunistă. I-am descoperit atunci lui Ion Hobana o frenezie a atașamentului față de Bârlad pe care nu i-o cunoșteam. Însă o frenezie mai mult sugerată decât exprimată, care nu se depărtase prea mult de cunoscuta lui fidelitate față de sine însuși. Din acel moment a debutat prietenia noastră, care s-a menținut statornică până la dispariția lui. Mă vizita acasă. Mergeam împreună la Bârlad, răspunzând chemărilor. Abia aceste călătorii mi-au dezvăluit vasta lui intelectualitate, erudiția, adâncimea gândirii, temeritatea fanteziei și dragostea față de Bârlad. Acestor călătorii cu trenul le-am dat numele, în glumă, de „Simpozioanele Hobana-Zeletin”. N-au fost puține. Tonice și încărcate de vervă scriitoricească, ele făceau să ni se pară drumul mai scurt: pur și simplu ne dezmeticeam abia ajunși la destinație. Libertatea acestor cozerii alegea totuși o temă. Ultima întoarcere de la Bârlad a fost dominată de reînvierea figurii profesorului de italiană Benedetto de Luca și a limbii italiene la Liceul Codreanu. Tocmai descoperisem unele documente la Arhivele naționale în privința lui. Pe deasupra, Benedetto de Luca organizase la Bârlad, în 1905, sărbătorirea lui Jules Verne, ceea ce în biografia scriitorului francez, mort în acel an, însemna devreme, iar Ion Hobana era, cu siguranță, cel mai important biograf al lui Jules Verne din România. În anul 2000, tocmai publicase ediția a doua a cărții lui, *Douăzeci de mii de pagini în căutarea lui Jules Verne*, pe care mi-a așternut următoarea dedicație: „Prietenului de suflet C.D. Zeletin, această mărturie de dragoste și recunoștință față de cel care mi-a deschis ochii asupra „lumilor cunoscute și necunoscute”, în preajma unui veac de la trecerea în lumea personajelor sale, Ion Hobana, august 2004”.

Cu prilejul acelei călătorii, am rămas plăcut surprins de ușurința lui de a se mișca în ampla arie a literaturii italiene, de dorința – pe care nu i-o bănuiam atât de arzătoare – de a se reda Bibliotecii Municipale din Bârlad vechea denumire de Casa Națională „Stroe S. Belloescu”, suprimată de comuniști, ceea ce avea să se împlinească, urmare a propunerilor lui repetate, de prețuirea viguroasei proze a lui Romulus Boteanu, pe care a și publicat-o în volum, ori gingășia unor gesturi la care nimeni nu s-ar fi gândit. Un exemplu. Întâlnindu-ne pe peronul Gării de Nord ca să plecăm la Bârlad, mi-a spus la un moment dat:

– O să vă remit ceva, dar nu acum și nu aici.

Odată ajunși la Hotelul Moldova, seara mi-a înmănat, nu fără o emoție **vădită**, un plic mare conținând documente scriitoricești privitoare la George Tutoveanu:

– Numai la Bârlad puteam să vi le dăruiesc...

*

Ion Hobana a fost un scriitor fecund: poet, prozator, istoriograf, editor, traducător. Conferențiar în țară și în străinătate, poseda principalele limbi europene. Reputația i-a asigurat-o însă studiul fenomenelor aerospațiale neidentificate, categorie ce cuprinde și OZN-urile, istoria și teoria literaturii de anticipație. Nu cred că cineva ar fi putut să-l întreaacă, în această privință, în țara noastră. Erudiția lui fenomenală nu se recomanda însă numai prin atributul bogăției, care presupune o oarecare anchiloză de prea plin, ci și prin dinamismul, elasticitatea gândirii și virtuozitatea asocierii dintre faptele de observație empirică și ideile sau datele științifice. Era un magistrul al conceptului de posibil. O permanentă veghe asupra științelor exacte îi asigura infailibilitatea. Subscria ideii astronomului american J. Allen Hynek; acesta scria că, după o viață de cercetare a problemei OZN, era convins că „fenomenul este real și că eforturile de a-l investiga și de a-l înțelege, eventual de a-l rezolva, poate avea un efect profund, devenind chiar o trambulină către o revoluție în concepția omenirii despre Univers”.

I-am mărturisit odată faptul că domeniul S.F. pe care-l ilustrează cu atâta autoritate nu a exercitat și nu exercită asupra mea o seducție specială, sau, în cel mai bun caz, e departe de a avea puterea de fascinație pe care o deține arta. A înțeles, precizând că tocmai situația aceasta fortifică afecțiunea prietenească dintre noi, mai ales că el nu uită că sunt om de știință. Iar eu am ținut să adaug:

– Asta nu înseamnă că nu mă interesează și că nu citesc, atât cât pot, ceea ce scrieți!

Lucru adevărat.

*

Ion Hobana dispunea de o elocvență limpede, sistematizată și fără accentele sau pedala oratorului. Convingea mai mult decât impresiona. Liniștit, cu toate tumulturile ce le va fi comprimat în sufletul lui, de o amenitate perfectă, îl caracteriza menținerea unei egale distanțe față de reperele ambianței, fie ele stări, lucruri, dar mai ales oameni. Era, cred, o trăsătură temperamentală, deci înnăscută, nu una convențională, deci autoimpusă. Avea, într-adevăr, o putere secretă de a-i face pe ceilalți să aprecieze distanța până la el – distanță evident fixă – mai curând ca depărtare decât ca apropiere, deși putea fi foarte bine și invers. Supremația rațiunii asupra sentimentului îi era constituțională. Aceasta explică admirabilul clasicism al ființei sale. Stăpânirea de sine și controlul afectelor îi erau proprii. Exuberanța și furoarea, străine. Ușorul aer de imobilitate îndemna semenul să-i atribuie intuitiv o aură de prototip omenesc, de aceea se bucura de prestigiul modelului. Vorbind, impresiona prin apodictic și prin sentențiosul nedemonstrativ. Trecea frumos prin viață, cu o constantă alură de om tânăr, de la tinerețe până la bătrânețe...

Acorda rar privilegii. Afecțiunea, de pildă. Însă una din revelațiile mele a fost tocmai căldura lui sufletească. Nu ca o iradiere în toate direcțiile, ci ca oferire a unui dar...

A trăit subtil, a trecut dincolo stoic.

Pagini de istorie literară

Scrisoarea lui Octav Sargețiu către C. D. Zeletin

Loco, 20 iunie 1988

Iubite poet C.D. Zeletin,

Îți mulțumesc recunoscător pentru cele 2 cărți primite chiar a treia zi după convorbirea noastră, la despărțirea de Gh. Eminescu.

Aș mulțumi și poștei pentru promptitudine, ea cea mult blamată.

Te felicit pentru uriașa muncă depusă să-l transpui pe Michelangelo atât de frumos în limba noastră și pentru volumul original «Andaluzia». Le-am parcurs pe ambele cu mare plăcere.

Pe Tutoveanu l-am iubit și eu, mai ales că în 1943, figurând în comisia de premiere a S.S.R. a făcut propunerea și raportul respectiv, premiindu-mi-se volumul de debut «Cântece în singurătate». Bănuiesc revanșa gestului de a-l fi omagiat la 70 de ani, în revista «Viața Basarabiei», al cărei redactor am fost 5 ani în faza ei bucureșteană (1940-1944), director Pan Halippa. Au scris atunci despre el printre alții: B. Iordan, Vladimir Cavarnali, C.R. Crișan și eu.

Am primit și stă în vitrina bibliotecii mele o fotografie mare din epoca revistei «Făt Frumos», cu dedicație măgulitoare, precum și volumele «Sonete», «Tinerețe» și poemul «Logodnica lui Vifor».

Nu l-am întâlnit decât de două ori: în iulie 1940, la Teatrul Comedia, unde e azi Giuleștii, când a avut loc o șezătoare a S.S.R. – în cinstea provinciilor atunci pierdute și unde am fost târât pe scenă de prietenul meu bun Cicerone Theodorescu, spunând poeziile «Vacanță bolnavă» și «Adio la Orhei», ca proaspăt refugiat de la Chișinău. A conferențiat C. Noica, au citit Minulescu, Radu Boureanu. Tutoveanu era în lojă. A doua oară, l-am întâlnit pe stradă. Eram cu soția. El, în negru ca totdeauna, cu guler takist, ras proaspăt ca totdeauna, foarte afabil. Trebuie să-l evoc în memoriile mele. Cu Andu am fost de asemenea în raporturi cordiale. Ce de ani s-au strâns în spatele meu, dacă în octombrie c. ating 80. Și ce vijelios au trecut!

Dorindu-ți noi succese, te îmbrățișez și te sărut,

Octav Sargețiu

P.S.

Și o întâmplare cu băcăoanul matală C.R. Crișan: scotea revista «Orientări». El director, B. Iordan (aflat la Ismail) redactor pe frontispiciu. I-am trimis acestuia poezia «Drum», bucuros că i-am descoperit cuibul, din ziarul «Calendarul» unde marele și desăvârșitul meu prieten N. Crevedia era redactor. Mi-a răspuns: „Poezia am fulgerat-o la «Orientări». Ai grijă la apariție de romanul meu «Normaliștii». Bucuros că am dat în Basarabia peste un talent care să se ridice dincolo de banalitatea artei lui Halippa și Buzdugan.” Îngust, mai ales cu ultimul.

Și, astfel, am devenit colaborator al «Orientării» lor până la stingerea ei. Ba, fără să mă consulte, m-am trezit în martie 1938 – pe copertă ca redactor în locul lui B. Iordan. 50 de ani a

durat corespondența între noi, fără să ne cunoaștem personal. Abia în 1980, înapoiindu-mă cu soția de la P. Neamț, am ajuns la ușa lui în Aleia Armoniei-Baeșu, dornic să-l cunosc la față. A ieșit o doamnă și a contestat c-ar fi acasă. Era după amiază și dormea. Spunându-i cine l-a căutat și auzindu-mi numele, a apărut el în cămașă de noapte. Ce surpriză grozavă, – doamna explicându-ne refuzul, crezând că sîntem niște prieteni care vin să-l tapeze de bani, fără să-i mai restituie, cum au făcut atâția. Trei zile am stat la el. D-na a anunțat imediat un colonel de la securitate căruia trebuia să-i dea de veste când e vizitat de cineva străin. I-am citit, atunci colonelului, căruia i-am spus că-l cunosc pe C.R. Crișan, de 50 de ani, dar numai din scrisori, – această epigramă ce denotă că picasem ca musca-n lapte:

„Atâta e de «deocheat» –

Că buhul i s-a dus cât hăul:

Aflându-se că l-am călcat,

Sînt sigur că-mi găsesc Bacăul!”...

S-a făcut mare haz, n-a mai fost deranjat și aceasta a fost unica și proverbială mea întâlnire cu C.R. Crișan, căruia i-am spus în cele 3 zile numeroase poezii și epigrame, regretându-i pierderea. Am corespondat de tineri și ne-am descoperit încărcăți de ninsori, amândoi. Viață!

O.S.

Loco, 20 iunie 1988

Iubite poet C.D. Zeletin,

Îți mulțumesc recunoscător pentru cele 2 cărți primite chiar a treia zi după convorbirea noastră, la despărțirea de Gh. Eminescu.

Aș mulțumi și poștei pentru promptitudine, ea cea mult blamată.

Te felicit pentru uriașa muncă depusă să-l transpui pe Michelangelo atât de frumos în limba noastră și pentru volumul original «Andaluzia». Le-am parcurs pe ambele cu mare plăcere.

Pe Tutoveanu l-am iubit și eu, mai ales că în 1943, figurând în comisia de premiere a S.S.R. a făcut propunerea și raportul respectiv, premiindu-mi-se volumul de debut «Cântece în singurătate». Bănuiesc revanșa gestului de a-l fi omagiat la 70 de ani, în revista «Viața Basarabiei», al cărei redactor am fost 5 ani în faza ei bucureșteană (1940-1944), director Pan Halippa. Au scris atunci despre el printre alții: B. Iordan, Vladimir Cavarnali, C.R. Crișan și eu.

Am primit și stă în vitrina bibliotecii mele o fotografie mare din epoca revistei «Făt Frumos», cu dedicație măgulitoare, precum și volumele «Sonete», «Tinerețe» și poemul «Logodnica lui Vifor».

Nu l-am întâlnit decât de două ori: în iulie 1940, la Teatrul Comedia, unde e azi Giuleștii, când a avut loc o șezătoare a S.S.R. – în cinstea provinciilor atunci pierdute și unde am fost târât pe scenă de prietenul meu bun Cicerone Theodorescu, spunând poeziile «Vacanță bolnavă» și «Adio la Orhei», ca proaspăt refugiat de la Chișinău. A conferențiat C. Noica, au citit Minulescu, Radu Boureanu. Tutoveanu era în lojă. A doua oară, l-am întâlnit pe stradă. Eram cu soția. El, în negru ca totdeauna, cu guler takist, ras proaspăt ca totdeauna, foarte afabil. Trebuie să-l evoc în memoriile mele. Cu Andu am fost de asemenea în raporturi cordiale. Ce de ani s-au strâns în spatele meu, dacă în octombrie c. ating 80. Și ce vijelios au trecut!

Dorindu-ți noi succese, te îmbrățișez și te sărut,

Octav Sargețiu

Mihai LUCA

Spiru Haret – Aniversare 160.

Considerații obiective și subiective despre edificiile școlare

Încerc, la această retrospectivă, să-mi rețin, pe cât posibil, o nostalgie pe care s-o stăpânesc și s-o strecur printre rânduri cât mai reticent întrucât în cea mai mare parte copilăria, adolescența și primii ani ai tinereții mi le-am trăit în încăperile locuinței destinate directorului de școală prin construcțiile care s-au realizat în câteva etape importante ale învățământului românesc. Există în perioada de după Unirea Principatelor în România patru grupe de construcții școlare:

1. școli construite în diferite comunități din inițiative locale, de binevoitori și persoane cu dare de mână, interesate sau dezinteresate;

2. școli model Spiru Haret în timpul Regatului lui Carol I;

3. școli model Constantin I. Angelescu în primele peste două decenii de la înfăptuirea marii Uniri și

4. școli construite după o arhitectură simplă, impersonală, după al doilea război mondial. Din această grupare fac parte cele mai multe dintre edificiile școlare, fără nicio individualitate arhitecturală, dar bine reprezentate ca funcționalitate pentru cerințele dezvoltării învățământului primar și secundar.

Referirile noastre sunt pentru construcțiile școlare care au amprenta totală a celor două personalități, destinate providențial în cele două perioade să contribuie hotărâtor la fundamentarea și evoluția magnifică a învățământului românesc, ceea ce pentru zilele de astăzi n-a constituit, din păcate, mai nimic; nici model de continuitate, nici exemplu de competență și devoțiune de netăgăduit, ireproșabilă.

Explicabil! Iată o confesiune de jurnal a lui Spiru Haret: „Pot să zic că familia mea, de timpuriu, foarte de timpuriu, a fost numai școala, așa încât bucuriile și întristările școlii au fost bucuriile și întristările mele și m-am identificat în așa fel cu viața învățământului, încât n-a fost nici o greutate pentru mine ca, atunci când am ajuns în vârstă matură, să știu în ce direcție s-o apuc¹”. Anii 1885-88; 1897-1899; 1901-1904; 1907-1910 din activitatea lui Spiru Haret sunt destinați special școlii, „el fiind considerat, pe drept cuvânt, sufletul școlii românești... elaborarea și aprobarea legii învățământului secundar și superior și a învățământului profesional... organizarea pe baze științifice a învățământului primar, introducând pentru prima oară obligativitatea învățământului primar și aceleași programe școlare la sate și la orașe, dezvoltarea educației fizice și a culturii muzicale în școală etc.”².

Construcțiile școlare aveau distincție, individualizate prin arcade de cărămidă roșie de nuanță mai închisă deasupra unor geamuri mari la exterior, împărțite în ochiuri cu cercevele solide și generos așezate spre sursa de lumină

naturală, pereții groși din cărămidă de calitate; deasupra ușii de la intrare, de obicei, se afla inscripționat la vedere și în linii sobre aforismul latin „*Labor virtus*”. (Într-o asemenea clădire, pe strada Sărărie din Iași, am locuit ca student căci, probabil, Universitatea închiriasse în acest scop pe la mijlocul deceniului șase din secolul trecut localul.)

Specific acestor construcții solide erau, în primul rând aceste arcade întâlnite și în localități mai mici, din stații de cale ferată în Vechiul Regat și s-au extins și la alte construcții școlare, mai ales la colegii naționale: „Vasile Alecsandri” Galați, unde este și clădirea bine conservată a Liceului

Pedagogic „Costache Negri”, tipic model Spiru Haret. În Bârlad Școala cu clasele I-VIII „Principesa Elena Bibescu” a conservat foarte bine specificul Spiru Haret și singura care supraviețuiește, deși elemente se mai întâlnesc și la Școlile 1 - „Iorgu Radu”, 4 - „Tudor Pamfile”, fosta clădire a Școlii normale de pe B-dul Epureanu ș.a.

Reiau. Providențial! De patru ori la conducerea învățământului românesc a fost Spiru Haret în Vechiul Regat. De patru ori și

Constantin I. Angelescu în România Întregită (1918-1919; 1922-1926; 1927-1928; 1933-1937). În afara altor contribuții să cităm pe cea „în reorganizarea învățământului românesc de toate gradele; a pus bazele instituției comitetelor școlare; în 1924 a organizat din nou prin legi și programe învățământul primar; în 1925, prin strădaniile sale s-a introdus bacalaureatul și s-a legiferat învățământul particular, confesional și universitar; în 1928 s-a reorganizat învățământul secundar, totodată, el **s-a preocupat și de sporirea numărului cadrelor didactice, precum și a localurilor de școală** etc.” (s.n., M.L.). Membru de onoare al Academiei Române (24 mai 1924), scos din panteon în timpul comunismului și repus în drepturi la 3 iulie 1990. Regretabile și superficiale multe coordonate biografice ale omului politic, savantului și cărturarului în lucrări de referință!³

Credem că, fiind construite într-o perioadă mai recentă și în alte condiții social-economice, se pare, școlile model Angelescu sunt mai numeroase, mai ales în mediul rural, dar și din materiale inferioare, nu de puține ori din chirpici și vălătuci, dar cu spații destinate locuinței familiei directorului. Școala era acoperită cu tablă, de jur împrejur parmaclac și prispe din loazbe (scânduri) groase din lemn – esențe tari, de obicei stejar, cu două rânduri de scări exterioare așezate în diagonală: în față pentru intrarea în școală (un hol mic, o cancelarie și o sală de clasă, în spate pentru intrarea în locuința directorului, alcătuită dintr-o bucătărie și două camere de locuit, despărțite printr-un mic hol). Geamurile erau tot mari, dar cu cercevele mai subțiri, ochiurile de sticlă mici și deci lumina se strecura oarecum cu

Școala nr. 5 Bârlad

o ușoară zgârcenie la învățăcei. Am locuit cu frații și sora mea ani mulți în aceste încăperi (1955-1967...) la Ciureștii-Vechi, apoi la Pupezeni pe valea pâraului Hobanei, de unde avea să-și ia pseudonimul scriitorul Ion Hobana al cărui tată era legat de aceste meleaguri. În anii șaizeci cancelaria de la Pupezeni a fost transformată în sală de tortură pentru răzeșii aduși forțat să fie „lămurii” să se înscrie în gospodăriile colective. Tatăl meu, învățătorul Nicolae Luca, directorul școlii, se zbuciuma în miez de noapte în afară pe prispa școlii de jur împrejur, înlăcrimat și neputincios că nu-i poate salva pe bieții țărani supuși luni de zile (1960) la bătaii îngrozitoare, dacă nu fugeau în pădurea seculară din apropierea Mănăstirii Adam, pădure ce ajungea până la marginea satului Pupezeni. Aceeași soartă au avut-o țărani ciureșteni, doar la o scară mai redusă...

Competența extraordinară a celor doi miniștri,

consecvența și fermitatea, ca și dăruirea model au fost și rezultatul unei temeinice și savante pregătiri în această direcție făcute la înaltele școli ale Parisului devenite modele, firește, adaptate la condițiile specifice României. De-așa vremi se-nvredniciră înaintașii fără să se fi anticipat epigonismul jalnic, distrugător de astăzi!!!

Note:

1. Motto la Cap. IV, pag. 59. Const. Dinu, „Spiru Haret”, E.D.P., Buc., 1970.
2. Dr. Dorina N. Ursu, „Membrii Academiei Române, 1866-1996”, Iași, 1996.
3. Dict. enciclopedic român, I, Ed. Encicl., Buc., 1993; „A murit în închisoare” în 1950, DEI, Ed. Cartier, 1999, iar în „Micul Dicționar” al dr. Dorina Ursu decedat la 14 septembrie 1948 etc.!

Nicolae ISTOC

Note de lector

Ce rămâne din tot dorul, de George Irava

Am luat în mână, cu emoție și teamă, cartea de poezie „Ce rămâne din tot dorul” de George Irava, Editura „Sfera”-Bârlad, 2011.

Am spus cu emoție și teamă, tocmai datorită citatului din motto, de același George Irava. Îl știam pe George Irava ca și critic literar, în speial din „studii de literatură română contemporană” vol.II (eseuri) Editura „Sfera”, Bârlad, 2010.

Iată-mă acum față-n față cu Poetul George Irava.

M-a emoționat și dedicația de la pagina 5 a cărții: „Această carte se dedică nepoților mei ELENA și ȘTEFAN”. Iată un om – mi-am zis – care a trăit, a pățit și a iubit la modul real, și nu declorativ, cum se întâmplă astăzi, îndeosebi în mass-media.

Am găsit în „Ce rămâne din tot dorul”, titluri care fac, fiecare, câte o poezie întreagă, cum ar fi: „Lacrima lui Dumnezeu” (p.34), sau „Așa de ruptă e cămașa Vieții” (p.67).

George Irava scrie o poezie în stil clasic, adică poezie-poezie, poezie adevărată, căci „Creația artistică, prin idealurile ce le conține și lepropune, orientează și dă sens unei vieți contemporane, ci nu vieții istorice.”

Poetul are veșnicia în sânge: „Nici n-am știut cum timpul a trecut/și cum de l-am scăpat în veșnicie” (p.18) sau: „Și sar, apoi, din care-n veșnicie” (p.27).

George Irava are în el, ca orice poet adevărat, „mustul” deșertăciunii: „Timpu-i doar o amăgire/ Dragul meu, dormi liniștit!/ Ce a fost e dat uitării/ Ce va fi, s-a și sfârșit” (p.57) sau „În acest vacarm de strună/ Lumea pare că-i omoară/ Care macină-n neștire/ Și prezent și-odinioară” (p.93).

Conștienți de vremelnicie, totuși ne temem de ea: „Tot ce este și ce-o fost/ E ca fierul ruginit/ Numai cel fără speranță/ Nu se teme de sfârșit” (p.94).

Poetul este conștient că singurul vehicul care duce în veșnicie este „Marea Trecere”, și totuși: „Doamne, de mine-mi este teamă/Că nu voi vrea să trec prin vamă” (p.103).

Dar, George Irava este în primul rand un poet al neamului său: „Și să nu se știe că de fecioară/ născu o țară/ Dochia inventă zeii/ care, din când în când se pământise după fusta femeii” (p.22) și „Desigur Demiurgul vă va-mperechea din nou/ Pe Cătălina cu un Cătălin/ Va da Pământului o formă de ciulin/ Și totul va părea ca un cavou” (p.24).

Femeia lui George Irava, Darlingtonia lui, e mai mult suflet decât trup: „Eu iubit, cu nesațiu/ Cu toată nebunia și cu ura/Că pentru tine-am înjunghiat natura/ Să pot iubi cu timpul și cu spațiul (...)/ Când zeii te vor rătăci-n postume/ Eu, ca un Homer, te voi recompune/ Din patimă, idee și cărbune” (p.36), conștient fiind că : Relația trupească dintre un bărbat și o femeie, dacă nu angajează și sufletul (vorba lui Garabet

Ibrăileanu), e doar pornografie.

Ar fi multe, și încă multe de spus despre „Ce rămâne din tot dorul”, de George Irava, căci: „Orice creație artistică este un nou început, o nouă experiență de viață, nu ceea ce nu a mai fost, și care tinde spre un altceva cu neputință de realizat”.

Totuși, înainte de „a pleca” aș vrea să spun și eu ce rămâne din tot dorul, și anume, rămâne lacrima lui Dumnezeu, adică Darlingtonia, adică Femeia. Căci Femeia-i lacrima lui Dumnezeu, după ce a văzut cum Dumnezeu a făcut lumea.

Un eveniment care bucură Bârladul: PREMIUL „ȘTEFAN ZELETIN” AL FUNDAȚIEI CULTURALE MAGAZIN ISTORIC

În ziua de 12 aprilie 2011, la Banca Națională a României, a fost decernat pentru întâia oară **Premiul „Ștefan Zeletin”** al Fundației Culturale Magazin Istoric, pentru lucrări apărute în anul 2010. Premiul este instituit și sponsorizat de către **prof. univ. dr. C. D. Zeletin**, președintele de onoare al Academiei Bârlădene.

Distincția a fost acordată volumului II al lucrării istoricilor tecuceni, profesorii **Doru Parascan** și **Valentina Parascan**, **Documente privind organizarea sistemului sanitar tecucean. Secolul al XIX-lea**.

Ilustrul filozof și sociolog **Ștefan Zeletin** (1882-1934) este legat de ținutul Tecuciului prin faptul că s-a născut în Budusaci, fostul județ Tecuci, astăzi sat al comunei Răchitoasa, județul Bacău.

Pe de altă parte, **Ștefan Zeletin** rămâne legat și de orașul Bârlad. Aici a absolvit Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu”, liceu la care avea să devină profesor de limba germană. Tot la Bârlad a conceput cea mai mare parte a lucrării sale, **Burghezia română, originea și rolul ei istoric**, publicată în anul 1925, carte fundamentală a culturii române.

Reproducem articolul publicat de doamna **dr. Maria Dragotă** sub titlul *Un premiu meritat*, în periodicul „Viața medicală”, București, XXIII, 18 (1112), pagina 12, din 6 mai 2011.

Redacția

Un meritat premiu

În toamna anului 2009, „Viața medicală” semnala apariția cărții tinerilor profesori de istorie, soții **Doru** și **Valentina Parascan**, **„Documente privind organizarea sistemului sanitar tecucean. Secolul al XIX-lea”** – volumul I, în colecția „Document” – inițiată și coordonată de dr. Richard Constantinescu – la Editura „Gr. T. Popa” a UMF Iași. În *Prolog*, profesorul C.D. Zeletin nota: „Acribia, seriozitatea și devoțiunea, dar și simțul istoriei, alături de vibrația cărturărească a autorilor, recomandă această carte”. Importantul studiu de istorie a medicinei tecucene a produs un ecou puternic în rândul specialiștilor. Prof. univ. Ioan Caproșu – cunoscut istoric – a afirmat: „În sfârșit, la Tecuci începe să se scrie istorie adevărată!”. Cei doi cercetători au descoperit, descifrat și interpretat documente provenind de

la Arhivele Naționale din București, fondul Ministerului de Interne – Direcția Serviciului Sanitar. Pasiunea, entuziasmul și tenacitatea ce le caracterizează munca au făcut ca, anul trecut, să încredințeze tiparului *volumul II* al demersului lor iatroistoric, ce cuprinde documente din două fonduri de la Direcția Județeană Galați a Arhivelor

naționale: Prefectura Tecuci și Primăria Tecuci. Prof. univ. Gheorghe Cliveti, directorul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol” din Iași, în *Prefață*, aprecia: „Departate de a se fi lăsat cuprinși de sentimentul zădărniceii scrierii istoriei, nutrit până și de un D. Ruso într-un dialog cu C.C. Giurescu, pe motiv că atenția cititorilor față de așa ceva s-ar fi diminuat mult, cei doi tineri – mai noi editori de documente tecucene – au urmat îndemnul nobil conform căruia câte ceva din ce ei au întreprins ar putea folosi măcar unor studii de istorie locală, de istorie medicală regională, subsumabile

unei istorii a medicinei românești. Pledoaria lor pentru o istorie a actului medical incluzând aspecte relevante ale medicinei tecucene nu poate să apară decât convingătoare”. Într-adevăr, a fost convingătoare, volumul primind aprecierea specialiștilor, concretizată, recent, în **Premiul „Ștefan Zeletin”** – instituit și sponsorizat de C.D. Zeletin – ce le-a fost acordat de către *Fundația Culturală Magazin Istoric*, în cadrul Simpozionului anual de istorie și civilizație bancară „Cristian Popișteanu”, organizat în colaborare cu Banca Națională a României.

Filosof, sociolog, prozator, profesor de istoria filosofiei vechi și medievale la Universitatea din Iași, Ștefan Zeletin este creatorul sociologiei științifice moderne din România. Dl. prof. dr. Constantin Dimoftache – C.D. Zeletin pe tărâmul literar – a readus în conștiința publică lucrările filosofului și i-a comentat opera, ocultată în deceniile comunismului. După 1989, s-a îngrijit, singur sau în colaborare cu Cristian Preda, de retipărirea operei sale, iar în 2002 a publicat volumul „Ștefan Zeletin. Contribuții documentare”. Cunoscându-i extrem de bine opera, profesorul C. D. Zeletin a considerat că este un gest firesc de perpetuare a memoriei sale instituirea premiului ce-i poartă numele.

Suntem siguri că distincția acordată tinerilor autori e de natură să le întărească râvna intelectuală și de cercetare în domeniul istoriei medicinei, materializată în noi volume valoroase.

Dr. Maria Dragotă

Autorii premiați, Valentina și Dan Parascan, alături de profesorul C.D. Zeletin.

Diana STOICA

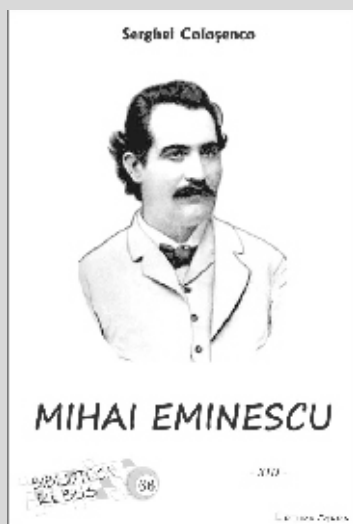
Semne poetice. *Prăpastie* în imaginarul poetic eminescian

Termenul *prăpastie* exprimă noțional ideea adâncului geologic, iar în poetica eminesciană dezvoltă sensuri care stau în legătură cu apartenența la dimensiunea cosmică, într-o imagine a adâncului ce aparține fie timpului genezic, fie timpului mitic. Ca expresie a stării precosmice, alături de elementul acvatic, semnul poetic *prăpastie* exprimă poetic ideea adâncului din care ia naștere lumea: „*Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?*” (O. I, 132). Înțelegerea genezei cosmice se întemeiază pe elemente care aparțin componentei terestre: prăpastie, vale, semn poetic discutat anterior: „... *colonii de lumi pierdute / Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute*” (O. I, 132), unde văile nediferențiate ale haosului se organizează pe principiul aerului, iar tabloul genezei implică și elementul apă. Elementele converg din adânc, înțeles aici ca materie primordială, spre a construi universul, într-o unitate cosmică aflată într-o perfectă armonizare.

Armonia lumii este percepută, în ipostază mitică, de ființa umană prin intermediul iubirii: „*Hai în codrul cu verdeață, / Und-izvoare plâng în vale, / Stânca stă să se prăvale / În prăpastia măreață.*” (O. I, 54). Lumea i se dezvăluie ființei îndrăgostite care o percepe în perspectiva contopirii perfecte cu Ființa lumii. Aici chemarea vine de fapt din lăuntru lumii, din vale, care dă glas prin plânsul izvoarelor, iar vale și prăpastie sunt elemente primordiale care vorbesc despre geneza lumii din adâncuri. În acest sens, sugestivă este imaginea stâncii în ipostaza prăvălirii în „*prăpastia adâncă*”, care are statut ontologic, refăcând drumul invers al creației, prin întoarcerea spre tiparele originare ale lumii. Acest drum invers care descoperă și revelă originaritatea lumii în esența sa este specific lumii de sensuri eminesciene, întâlnit în diferite forme de înțelegere, vom explicita câteva: drumul regresiv al Luceafărului, retragerea în interiorul insulei, în *Cezara*, descoperirea armoniei mitice în adâncul mării sau prin forme încifrate în

simboluri poetice care vorbesc despre materia originară: vale, prăpastie, genune, stâncă etc, definind în mod esențial concepția poetului despre lume, încifrată în sensuri și simboluri poetice care vorbesc despre starea de armonie originară. Unitatea armonică a lumii se reface, se regăsește de fiecare dată la Eminescu prin două componente care țin de natura ființei umane: iubire și cântec. De aceea ființa umană, purtată de iubire, descoperă sacralitatea lumii în ipostaza unei naturi sălbatice, primare, prin ieșirea din lumea contingentului: „*Prin pustii și munți sălbateci, / Prin prăpăstii, râpi, ponoară, / Unde-n albia de stâncă / Sună blânde isvoară; / ... / Acolo amorul chiamă, / Acolo vin' de iubește.*” (O. I, 527-528).

În raportul eu-lume, ca modalitate de cunoaștere, natura geologică, reprezentată de munte, se constituie în spațiu al inițierii. Astfel, într-un peisaj fabulos, al irealității basmului, prin relația pe care o stabilește axa verticală *adânc-înalt*, prăpastia dezvoltă sugestia abisului, aflată în legătură semantică de opoziție cu planul înaltului, unde la limita de sus se află castelul izolat de lume: „*Pe deasupra de prăpăstii sunt zidiri de cetățuie, / Acățat de pietre sure un voinic cu greu le suie; / Așezând genunchiu și mână când pe-un colț când pe alt colț*” (O. I, 76), „*Înrădăcinată-n munte cu trunchi lungi de neagră stâncă, / Repezită mult în aer din prăpastia adâncă, / A-mpăratului cel roșu stă măreața cetățuie,*” (O. I, 29). Pe aceeași imagine, înscrisă într-o perspectivă mitică, se înalță cetatea dacică, Sarmisegetusa: „*Înrădăcinată-n munte cu trunchi lungi de neagră stâncă, / Răpezită mult în aer din prăpastia adâncă, / Sarmisegetusa-ajunge norii cu-a murilor colți;*” (O. IV, 138). În perspectiva imaginarului mitic din *Ondina*, imaginea halucinatorie a zborului ascunde misterul adâncimii htoniene: „*Ca cerbul ce se-nalță în creștet de stânci, / Urmat de săgeat-arzătoare, / E calul ce sare prăpăstii adânci / În sboru-i puternic și mare,*” (O. IV, 28).

În colecția *Biblioteca Rebus* a apărut placheta cu nr. 66 și a 13-a din cele dedicate Poetului Nepereche.

La Editura Casei Corpului Didactic din Vaslui a apărut exegeza Elenei Mustață despre opera de inspirație folclorică a lui Mihai Eminescu.

Dumitru NEDELEA

Armonia clopotelor

Un subiect care amplifică universul unui obiect numit clopot, talangă sau clopoțel se remarcă în diverse opere: religioasă, în armată, în muzică, dar, mai puțin cunoscut, acesta are un rol fără de care semnalele acustice ar fi nule.

Câteva referiri despre ce se știe privind, în general, clopotul: cunoscut încă din antichitate, în urmă cu peste două mii de ani, a suferit, cum era și firesc, evoluții diferite, cea mai vizibilă ne-o atenționează greutatea.

Cercetările arheologice au scos în evidență, pe teritoriul românesc, existența unor clopote de mici dimensiuni, încă din sec. 2-7. Cele mai vechi clopote în biserici sunt cele de la mănăstiri: Cotmeana, Argeș, dăruit de „jupân Dragomir, fiul lui Dragomir starețul, în 1385”. Această mănăstire a mai fost înzestrată cu un clopot în 1421 și la Cozia în 1395. Nu trebuie omis clopotul lui Ștefan cel Mare de la mănăstirea Voroneț. La biserica reformată din Sântana Nirajului, județul Mureș, se află un clopot „bătut”, datând din sec.14.

Clopotul în muzică

Carilonul este un instrument muzical la care se pot executa arii cu ajutorul unor clopote. E de origine flamandă, din sec.15, format din clopoței ce pot acoperi cromatic 2-4 octave.

Asemănător carilonurilor sunt campanele (în italiană=clopote), instrumente de percuție din metal, în formă de cupă răsturnată sau – în orchestra simfonică – de forma tubulară, pune în vibrație prin lovirea cu un ciocan din lemn.

Clopotul a fost (și încă mai este) folosit, în timp, la biserici, la școli, la internate și cantine; pompieri etc. spre a anunța orele de rugăciune, de studii, de mâncare sau de culcare, de primejdii; clopotele se aflau (și se află) în turnurile bisericilor sau al altor clădiri. Uneori înlocuiește bătaia ceasornicului, sunând ceasurile. Clopoțelul – un clopot în miniatură – era folosit în ședințe, la unele birouri, la bicicletă, la ușă, la poartă, la gâtul unor animale, de urători. I se mai spune și zurgălăi: „În văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi” (V.Alecsandri).

Cele mai vestite carilonuri sunt în Belgia: în Anvers, cu 40 de clopote, în Malines, cu 44 și în Bruges, cu 48. La Paris (Franța), în turnul Saint Germain se află din 1878 un minunat carilon executat de Collin, care suna patru arii pe zi: dimineața la ora 8 se cânta „Clopotele din Corneville”, la amiază, la ora 12 „De-aș fi rege”, seara, la 20, „Carnavalul din Veneția” și la miezul nopții, ora 24, „Noel” de Adam.

Compozitorii s-au aplecat asupra acestui instrument muzical și au creat lucrări deosebite. Astfel, la 16 aprilie 1877, la Théâtre des Folies-Dramatiques din Paris, a avut loc premiera operetei „Clopotele din Corneville”, de Planquette, pe libretul scris de Clairville și Ch. Gabet.

Cincizeci de ani mai târziu, în 1927, la 18 noiembrie, are loc la Hamburg (Germania) premiera operei în 4 acte „Clopotul scufundat”, de Ottorino Respighi (1879-1936), pe libretul lui Goustala, după drama omonimă a scriitorului

german Gerhardt Hauptmann, din 1896.

La 13 octombrie 1952 în „Concertul popoarelor”, dirijat de Henry Mălineanu, piesa „Clopotele”, varianta românească a melodiei „Bătrânul orologiu”, de Vielland, a fost interpretată de basul Rodion Hodovanski.

Clopotul în literatură

Poezii în creațiile lor au vibrat mai mult la ecoul clopotelor care de multe ori au căpătat sensibilitatea unui sincer monolog sau dialog.

La Mihai Eminescu sunetele clopotelor disting conotații diferite: de la limbajul lor sonor, la glas al suferinței și la sens metaforic:

„Făclie de veghe pe umezi morminte,/ Un sinet de clopot în orele sfinte (*Mortua est!*), „Se bate miezul nopții în clopotul de-aramă./ Și somnul vameș vieții, nu vrea să-mi ieie vama” (*Se bate miezul nopții...*), „Chiar clopotul n-ar plânge cu limba lui de spijă/ Pentru acel de care norocul avu grijă” (*Împărat și proletar*), „De departe-n văi coboară tângușul glas de clopot” (*Călin (file din poveste)*), „...toaca răsună mai tare, /Clopotul vechi împlie cu glasul lui sara” (*Sara pe deal*) și „Marea-n fund clopote are care sună-n orice noapte” (*Egipetul*).

În poezia lui Ion Minulescu dangătele clopotelor se aud până, hăt, departe, limbajul lor sonor să fie înțeles de toți: „Sunăți, clopote... / Sunăți... / Și pe domnul lăudați”, din „Clopotele învierii”, „Sunăți, clopote de-aramă!/ Sunăți clopote de-argint.../ Vântul să vă-nalțe cântul sus tot mai departe”, din „Clopotele” și „În orașul cu trei sute de biserici, / De trei ani,/ Sună clopotele-ntruna”, „Ascultă cum sună clopotele-n turlă - / În turla albă-a negrei Mănăstiri?”, din „Liturgiile profane”.

CLOPOT

Ion Pillat

Nu va lăsa iubirea mea, iubirea ta...

O, clopot trist, profetizând cu glas de Christ.

Mă doare-un gând: nu pe-al meu rug va fi plâpând

Al tău trup sfânt, pecetluit și neînfrânt.

Iubita mea, cu anii noi ne vom uita...

Acuma vii, iluzii s-or mai vestezi.

Domol, ce val sentimental te va juca,

Când prin uitări și înnoptări voi ancora?...

CLOPOTUL DE AUR

Zaharia Stancu

Vrea clopotul de aur în pieptul tău să sune?

Obrazul meu e astăzi întunecat și vechi.

Trimite-n urmă pașii trecutul să-l adune

Și să ți-l ducă ghem de geamăt în urechi.

CLOPOTUL DESTRAMĂ

Serghei Esenin

Clopotul destramă
Tihna despre zi,
Văile în soare
Prind a se trezi.

Zvoana somnoroasă
Suie cătr slăvi,
Limpede răsună
Glasul în dumbrăvi.

Luna se topește
Albă ca un fum,
Unda sunătoare
S-a pornit la drum.

Valea în somnie
Dulce s-a întins.
Dangățul pe zare
Sună tot mai stins.

Traducere de Igor Crețu

CLOPOTELE TRIST VIBREAZĂ...

Ș. Petöfi

Clopotele trist vibrează...
Dar pe cine-nmormântează?
Cine-o fi! Îl fericesc:
Nu mai e rob pământesc.
Chiar nu-l duc pe sub fereastră,
Plâng copii, plânge nevastă...
Cum nu zac eu în sicriu!
Nimeni nu m-ar plânge știu...

Traducere de Șt. O. Iosif

În arta plastică ne încântă pânza francezului Jean Corot „Clopotnița din Donai” (1871), iar în cinematografie pelicula „Clopotele roșii”, realizată de Serghei Bondarciuk, în 1982.

De „clopot” au tras și unii din presa scrisă. Astfel, în timp, au apărut publicații cu titlul „Clopotul” sau „Clopotele” în diferite orașe. Titlurile acestor ziare și reviste sunt sugestive: să atragă atenția cititorilor.

„Clopotul” – a apărut la București, în 1879, la Strehaia, în 1926-1927, la Botoșani, între 1933-1940, iar „Clopotele” la Iași, între 1868-1872.

Cuvântul CLOPOT are următoarele epitețe: bătrân, falnic, greu, înalt, mare, mărunț, mahnit, mândru, mic, mut, negru, obosit, ostent, ruginit, sărman, stingher, strălucitor, străvechi, subțire, tăcut, tânăr, trist, ușor, vechi, vesel, vrăjit.

Petruța CHIRIAC

Confesorul

Toamna își așterne frunzele galbene pe alei și în parc în unele zile, fără nori, din octombrie mai este soare. Pe băncile de pe aleea principală și pe o pată și pe cealaltă se odihnesc bunici, mame își urmăresc din ochi copiii, se plimbă tineri și tinere, fiecare pulsând într-un ritm anume. Pe una dintre băncile de la intrare, recunosc figurile câtorva elevi talentați.; își scriu probabil poeziile în parc. Pe cealaltă însă, de vis-a vis, cinci adolescente, două dintre ele în blugi de culoare deschisă, așezate turcește, jos, iar celelalte cu decolteu larg la pulovere, povestesc. E cald și-și lasă decolteul respectabil ori... de frondă.

Ce discută? Se laudă că au magnetofone, casetofone, imită una pe un „cineva”, „și bicicletă”, se amuză alta..., „dar ce păcat!” se arată în final nemulțumită mărunțica de pe bancă, desigur de bunurile materiale ale tânărului. Deci se distrau.

De pe banca vecină, băieții-poeti, cenacliști, după câte știam eu, se pare că nu le observau sau nu voiau să le observe. Discutau, poate, despre orgolioșii „gradați” care voiau să invadeze cine știe ce stat, urlând ei pe toate posturile și nereușind să convingă pe nimeni că profesorii sunt într-adevăr prost retribuiți, că șomajul e prea mare că...știm noi de care straturi sociale defavorizate se vorbește că...etc.

Ceea ce mi-a atras atenția în conversația lor era această responsabilitate pentru selecție: preocuparea

pentru hrană, dialoguri și emisiuni la TV, iar la fete acel nemaipomenit și docil cineva –ascultător, așezat între ele, cu urechile ciulite, mari: un cățel. Da, asculta vizibil pălăvrăgeala fetelor și se bucura, în ton cu gălăgia, dând, atent la conversație, din codița sa stufoasă.

Oare ce fac cetățenii târgului la această oră a prânzului? O mamă, de după mirosurile de zarzavat ale bucătăriei își așteaptă, în pauza vreunei telenovele, fiica, o bunică...

Și tocmai vrând a mă ridica și a părăsi locul odihnei, pe cărare, observ o tânără, cam lălaie, cu plete negre și mersul greoi, scoțând bișnițarește pachetul de țigări din buzunarul de la spate al blugilor. Oare să fie dintre cele care, în procent de 98, combat drogurile și filmele porno sau din... Nonșalanța cu care a scos pachetul de țigările, privirile și pletele nespălate m-au îngrozit ușor. Încet, încet și provincia va ceda. Plaga din satele superdezvoltate se va întinde. Șomajul, lipsa concepției de muncă în favoarea obținerii banului cu orice preț. Toate astea pentru că niște domni încă mai au de rezolvat nu știu ce treburi de morală prin Parlament? Sau pentru că alții încă nu au ajuns să le aibă? Mă apropiam de blocurile ridicat pe verticală și printre știrile cu... „Mare responsabilitate”, în atmosfera aceasta caldă de toamnă, o scenă rămânea ca o pată de lumină: niște fete cu un cățel în mijloc, căruia... i se confesau!

Serghei COLOȘENCO

Destinul unui pictor

La Editura *Lidana* din Suceava a apărut în 2010 volumul "Confluente providențiale" (Petre Comarnescu și Ioan Gh. Vrăneanțu) în aproape 100 de pagini, scriere datorată neobositului Nicolae Cârlan.

Cartea scoate la iveală talentul unui pictor uitat, foarte talentat, pe care Petre Comarnescu, filozof antropolog, publicist prolix și fervent, animator cultural, scriitor, critic și istoric de artă etc. (1905-1970) l-a descoperit, promovat și susținut. E vorba despre pictorul Ioan Gh. Vrăneanțu.

Cine a fost pictorul?

Până la lectura cărții lui Nicolae Cârlan, din care l-am cunoscut pe talentatul pictor din scrisorile adresate Maestrului Petre Comarnescu povestindu-și viața, reușitele și nedreptățile, prietenii și eșecurile, știam de el din *Dicționarul artiștilor români contemporani* al lui Octavian Barbosa, Editura Meridiane, 1976, pp. 511-512: "Narativ, asimilabil unei tipologii stilistice și de viziune bruegeliene, la care nu exista un centru ordonator al imaginii, toate componentele fabulatorii fiind de același grad. Scenele temei nu reprezintă momente izolate, ci rezultatul unei perspective simultane proiectată peste vaste succesiuni temporale și spațiale, aduse laolaltă. Evocator al datinilor și obiceiurilor, va confera scenelor de gen ale folclorului o dimensiune mitologică".

Dintr-o scrisoare adresată Maestrului, datată 20-23 aprilie 1968 și trimisă din Pitești, Ioan Gh. Vrăneanțu se destăinuie: „M-am născut sub ochiul aprins al unei stele și trăiesc în zodia ei de foc, în semnul lui Crist, semnul prigoane și suferinței”.

Spicuim din mărturisirile emoționante: „După obiceiul pământului românesc, am fost botezat în ziua Domnului a 28-a din luna a II-a a anului 1939, în orașul Timișoara [...]. Tata a murit în Caucaz pentru ca din moartea lui să țâșnească sucul vieții, iar mama pentru care cerul era înalt și Dumnezeu departe, ne-a părăsit.”

Copilul Ioan a locuit un timp la Orfelinatul „Regina Maria”, situat pe strada Pestalozzi nr.16 din Timișoara. În 1952 Casa de copii orfani de război s-a mutat din orașul de pe Bega la Turnu-Roșu lângă Sibiu.

A urmat cursurile Școlii Normale „Andrei Șaguna” și Liceul „Gh.Lazăr” din Sibiu, absolvit în 1957.

În anul 1959 reușește la Institutul de Arte Plastice „N.Grigorescu”, secția Pictură, avându-i ca profesori pe Aurel Vlad, Petre Dumintrescu, Tiberiu Krausz, Vasile

Celmare și Octavian Angheluță. A absolvit institutul cu media 9.33 și a fost repartizat la Bacău, iar din 1966 a funcționat la Școala Populară de Artă din Pitești, ca profesor de pictură.

În 1967 expune pentru prima dată la Expoziția Tineretului de la București lucrările: *Logodna I*, *Chinurile lui N. Iorga* și *Sărbătoarea recoltei*.

În același an participă cu *Logodna I* la Expoziția Tinerilor la Varșovia (Polonia). Tot în 1967, la expoziția anuală organizată în sala Dalles din București, prezintă lucrările *Logodna I* și *Amintiri din Forotic*.

În martie 1968 la Pitești în cadrul simpozionului „Tineretul și punctul său de vedere”, prezintă lucrările istorice: *Supliciul lui Iorga (Soarele și Corbii)*, *Mircea Vodă cel Bătrân*, *Călugărenii*, *Laokoon* și 1907.

În 1968 mai expune la Köln (Germania) și la Viena (Austria).

În 1969 i se conferă premiul criticii.

Ion Gheorghe Vrăneanțu s-a sfârșit din viață în noiembrie 2006, „într-o singurătate, sărăcie și indiferență înspăimântătoare”, scria Petre Comarnescu, și înmormântat la Curtea de Argeș.

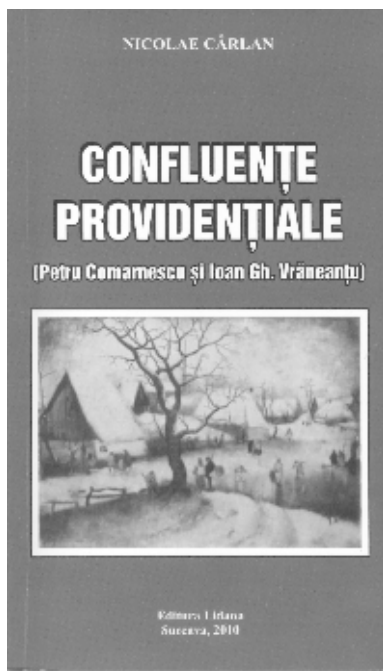
„La înmormântarea sa, petrecută la 21 noiembrie, am fost o mână de oameni. Nici un pictor, nici un mesaj din partea U.A.P.”, mărturisește Jean Dumitrașcu în revista „Argeș”.

Despre tablourile sale Petre Comarnescu a scris în „Lucașul” anul XI, nr. 21(317), 25 mai 1968, după ce admirase cele 3 picturi de la Expoziția Tineretului, din 1967: „O asemenea pictură nu putea fi făcută decât de un artist care gândește înalt și simte profund, un artist cult pentru care istoria trecutului și cea în desfășurarea actuală este vie și inspiratoare, cu marele ei coordonate.”

Pictorul, cum notează Petre Comarnescu, „lucrând la Pitești în condiții neprielnice” se ridică deasupra neajunsurilor afirmând într-o scrisoare adresată Maestrului: „Aș dori atât de mult să vă spun cum văd eu pictura: Ea, ar trebui să fie un roman, o simfonie. Avem posibilitatea ca pe un spațiu de 30 cm, să frământăm lumea”.

X

Anul acesta se vor împlini 5 ani de când Ioan Gheorghe Vrăneanțu nu a mai pus mâna pe paletă și penel...

Săndel Stamate – Timidul rebel la Cetatea Tristeții

„Poezia se ascunde în Cuvinte precum focul în lemn”.
(Theodor Codreanu)

Profesorul de limbă și literatură română Săndel Stamate regăsește „Timpul dragostei, al păcii și al poeziei” celebrând „ieșirea din somn” și „intrarea în tristețe” în primul său volum de versuri „Antologia zăpezilor” (Editura „Sinteze”, Galați, 2005). Acest volum de debut beneficiază de o „Prefață quasilirică” semnată de A.G. Secară și cuprinde trei cicluri: „Ieșirea din somn, intrarea în tristețe”; „Mirele paserei-liră, mireasa fluturilor de noapte” și „Timpul dragostei, al păcii și al poeziei”.

Francois Villon se întreba într-o poezie devenită celebră: „Dar unde-i neaua de mai an?” „Zăpada de mai an” dar și aceea din anii din urmă se găsește în această „Antologie a zăpezilor”. Volumul se deschide cu un „Exordiu” („Captatio benevolentiae”), cu o incitantă întrebare pe care chiar îngerii și-o pun: „Poezia de unde vine?” și la care găsim răspuns în paginile cărții de față. Un imn închinat zeului Pan ne surprinde cu o astfel de metaforă: „Amforă răsturnată cerul varsă lumină/ Peste creștetul semințelor adormite” („Pan se îngrașă cu laptele luminii”). Poemele acestui volum abordează, în manieră transmodernă, teme și motive vechi de când lumea: crezul poetic, evadarea din raiala copilăriei, tentația fructului oprit, moartea ca aspirație și presentiment, iubirea, singurătatea, tristețea, curgerea inexorabilă a timpului, iadul existențial, răutatea lumii, satul cu țărani din ce în ce mai puțini, marea, pământul și încă alte câteva.

Poetul Săndel Stamate, „Prizonier al metaforei”, fulgerat de „Lumina prea înaltă a fiecărei nopți”, așteaptă ca „Pasărea durerii să-și reazeme zborul „de tâmpla nopții și în „coliba iubirii” să nu-i mai ciugulească din palmă. Asemeni îndrăgostitului din „Sara pe deal”, poetul așteaptă inspirația, („nădejdea de fum”), dulcelui poem iar dorința lui devine „mânz cu picioarele frânte”.

În imagini inedite, poetul surprinde, când „linia cocorilor” „ia forma sprâncenelor tale”, crepusculul însângerat al iubirii: „dragostea moare/ de parcă-aș călca/ pe o gură de coasă/ cu tălpile goale” („Marină II”). Poetul care suferă „de prea multă / însingurare” mai are parte și de o „Eclipsă de suflet”.

Printre corzile lirei sale s-a nimerit să fie și o strună simbolistă și atunci, pentru a adevăra versul horatian: „ut pictura poesis”, poetul Săndel Stamate pictează „În dulcele stil clasic” al rondelurilor bătaie de inimă, fâlfâit de aripi, parfum de amăgiri, umbre de regrete... Deși „Bolnav ești suflete-al meu/ În temniță dulce de carne”(„...”), „Tu fi-vei același mereu/ Fluture prins într-o floare”(„Rondel melancolic”); dar atâta vreme cât: „Pâinea și vinu-s pe masă/ întinse pe alb așternut/ Speranța e-o dulce mireasă/ nimic nu e totuși trecut/ Cât încă mai suntem acasă”(„Rondelul celui răătăcit în iarnă”).

„Îngerul cel Harnic” este mulțumit de „recolta de

suflete” aparținând mântuiților; dar îngerii se mai îmbolnăvesc și ei: atunci când ninge bacovian „copacii devin tot mai grei”/ și „cearcăne dulci sub ochii primăverii” iar „Dumnezeu/ privește îngândurat/ cum îngerul bolnav roade varul bisericilor/ devorând ființa din fresce” într-un „Paradis în destrămare” (Lucian Blaga).

Volumul următor, „Cuvinte și îngeri” sau „Divanul”, după model cantemiresc, (Editura „Eleonora”, Tecuci, 2007) se bucură de o scurtă și pertinentă prefață semnată de Paul Bujor, prin care ne invită „...pe moșiile heruvinilor”. Cartea, dedicată mamei sale, Ancuța Stamate, are zeu tutelar pe Holderlin („În chip poetic locuiește omul pe pământ”) și cuprinde, de asemenea, trei cicluri: „Triumful celui învins”, „Clepsidră de lacrimi” și „Miracole de hârtie”, precum și o „Postfață aproximativ lirică” semnată de A.G. Secară care, elegant, temeinic și persuasiv ne destăinuie „Aventurile unui înger care parcă n-ar vrea să cadă-n cuvânt...sau dansând cu insomnia cuvintelor”.

Când scrie „În dulcele stil clasic”, poetul realizează una dintre cele mai frumoase creații ale sale: „Cu fiecare răsărit de soare/ Dumnezeu ne aruncă din ceruri o floare/ Cu fiecare răsărit de lună/ Inima lumii se-mbună/ Și orice răsărit de stea/ e drumul mirării până la ea” („Apologie”).

Arheul este „esența tuturor fenomenelor, prototip al tuturor ființelor și lucrurilor, forța vitală, principiu”. „Archeus se sustrage zădărniceii universale. Arheul lucrează în om producând de fiecare dată, un nou asalt spre ceruri” (...) Narcis eșuând, va triumfa Orfeu. Dar și el nu ca un rebel anarhic, ci recuperând apolinicul în dionisiac, după genul tragediei grecești intuit de Nietzsche” (Theodor Codreanu – op. cit., pag.227).

Prin alchimia viersului său clocotind în athanor, poetul poate transforma întunericul în lumină izbutind s-o readucă pe Euridice la viață asemenea lui Orfeu; moartea, văzută însă ca voluptate, este învinsă prin „Hedonism” sau „Entelehie”: „Legănat, alăptat/ De dulcea mea maică/ ILUZIA/ Moartea îmi dă târcoale/ Ca un pui de privighetoare/ Cu gușa doldora/ De cântece ispititoare”.

Pe lângă cele trei cărți ale morților, cartea tibetană, cartea egipteană, și cartea mayașă, trebuie să vorbim și despre o „Carte românească a morții” pe care Mircea Eliade nu a mai avut timp s-o scrie. Călugărul cere să i se dea „Înainte de moarte, un canon de suferință în speranța că, prin patimi, își asigură apropierea de modelul lui suprem și unic, Mântuitorul” (Petru Ursache în „Mitologia morții”, din volumul: Mircea Eliade - „Arta de a muri”, Editura „Eikon”, Cluj, Cluj-Napoca, 2006, pag. 12). „Căderea din Paradis este și ea tot o moarte care privește atât individul cât și umanitatea”(op. cit. Pag.14). Moartea este o trecere, pe o punte de lumină, spre un alt tip de existență. Între Eros și Thanatos nu se mai află „coincidentia oppositorum”.

Al treilea volum de poeme, „Fugă în roșu”, (Fundatia Culturală „Antares”, Galați 2009) are un subtitlu la fel de provocator: „Tratat de patetică sau de preaplinul inimii vorbire”. Tot trei sunt și ciclurile acestui volum: „Logomahia sau Despre lupta lui Iacob cu Îngerul și despre ciudata supraviețuire a blajinei seminții a poezilor”; „Sunt fericit, moartea cu delicatețe mă însuflețește” și „Ne/ numărările trepte către undeva”.

Având un motto din Carl Sandburg prin care se motivează aserțiunea că poezia e străfulgerare, volumul se deschide cu un „laudațio”, cu o profesiune de credință: „Mai aproape/ de mine/ decât mine/ doar tu ești,/ POEZIE,/ nicicum sinele meu”(„Apologie”). Poezia împrumută de la celelalte arte, nu numai de la pictură ci și de la muzică („De la musique avant toute chose” – Paul Verlaine). Fuga este o „Tehnică în compoziție care constă în îmbinarea a două sau mai multe linii melodice cu caracter independent și care stă la baza polifoniei”.

Poetul Săndel Stamate, care scrie poezii încă de pe băncile școlii, nu face parte din generația „optzecistă”,

„generație recunoscută pentru setea ei de onoruri și fotoliile clasicizării”, (Cristian Livescu - „Antiteze”, Nr. 2/2010, pag.5) nu face parte nici din vreun curent, grupare sau „gașcă”. El citește, meditează, scrie ce simte și simte ce scrie dar simțurile lui sunt rafinate, mintea sa este lucidă, inima lui este largă.

Poetul Săndel Stamate iubește blagian viața, oamenii, îngerii, credința, natura, moartea dar mai presus de toate, POEZIA:

Asemeni lui Camil Petrescu, Săndel Stamate vede, „cu ochii halucinați, măriți”, idei și sentimente. Poezia sa izvorăște din fântâni cu apă vie, „timpul trăirii” devenind „timpul nemuririi”.

Un intelectual român contemporan pe nume Săndel Stamate, cu lecturi întinse și intense din poezia transmodernă, înzestrat cu har și cu adâncă simțire își îmbracă în mantia regală a poeziei melancoliei, tristeții, dezamăgiri și iluzii pierdute dar nu clamoros, ca boierul Conachi, ci discret, elegant și subtil privind cu înseninare „Crepusculul de miere” al „Crailor de Curtea-Veche”.

Petruș ANDREI

Neîmplinire

„Tu Frumoasă-ntre Frumoase
Și ponos între ponoase”
(Calistrat Costin)

După farmecele tale,
Am umblat și-n deal și-n vale
Și-oriunde-am bănuț:

În câmpia înflorită
Sau pe marea răscolită
Ori în codru tănuț.

Pentr-o oră de iubire –
Tu mireasă și eu mire –
Viața-ntreagă mi-aș fi dat.

Eram treaz la lumânare
Și nebun în ziua mare
Numai bun de-a fi legat

Că, în gândurile mele,
Lacrimă erai din stele,
Inima să-mi stea în loc.

De-am mai fi avut o seară
Dar n-a fost cine s-o ceară,
Poate-am fi avut noroc.

Dar atât a fost să fie
Până-n prag de cununie
Și-apoi visul s-a-ntrerupt

Va fi fost din vreo pricină
De-am rămas fără lumină
Cu tot cerul dedesupt

Nu-i chip nici ființa dragă
Pe deplin să te-nțeleagă,
Tot mai e ceva ascuns.

Mai rămâne-ntre-o iubire
Câte-o sfântă-ndatorire
Și de dat câte-un răspuns

Și mă hrentuiește vântul
Dinadins pe tot pământul
Ca să nu-mi găsesc vreun rost.

În ținuturi depărtate,
Ești mai mult de jumătate
Din întregul care-am fost.

Și te caut cu privirea
Unde-ai răsădit iubirea,
Rătăcind pe-același drum

Cum de nu-mi rășai în cale
Pe-nflorita vieții cale
Cu un braț să te sugrum?

Să se zguduie pământul
Să deschidă Raiul Sfântul
Ca la cel dintâi sărut.

Dintre toate câte-avură
Ochi, și inimă, și gură
Toțmai Raiul l-au pierdut

De-ar veni iar vremea bună
Să fim din nou împreună,
Să dăm timpul înapoi

La văpaia cea din vatră
Ori în sfânt lăcaș de piatră
Astfel să-mpietrim și noi.

Emil NEAGU

Laomedon sau memoria scurtă

Să-i uiți pe Apollo și Poseidon
Când ți-au zidit Cetatea...
Să-l uiți pe Heracles
Când a salvat-o pe Hesione...
Să uiți de caii promiși,
Îți pierzi coroana.

Morala: Povestea rămâne în top,
iar Priam, legendă.

Umbra

Să vezi
cum umbra-ți scade mereu,
și,
tot mai mult
te bântuie-n somn
și-n trezie
amintiri
deja osificate...
Să simți,
că tot mai mult
ești
frate cu Peter Schlemil,
e,
ca și cum
ți-ai tăia trunchiul
și ți-ai număra cercurile,
tot mai puține,
ca umbra.

Doina TEODORU-GAVRILIU**Pentru toți**

Scrierile mele
S-au născut din daruri
Și-un noian de vise
Au plecat în stoluri.
S-au pierdut prin lume,
Larg împrăștiate,
Și-au purtat cu ele
Năzuinți deșarte.

Scrierile mele
S-au născut din jale,
După frumusețea tinereții tale,
După orice zâmbet
Din îmbrățișări,
După mâini febrile
Prinse-n căutări.

Scrierile mele
S-au născut din zburcium
Și răsună-n tine
Ca un cânt de bucium,
Ce îți dă semnalul meu
De așteptare,
Care-acum răspunde
La vechea chemare.

Scrierile mele
S-au născut din cânt,
Despre puritate,
Pace, legământ.
Scrierile mele
S-au născut cu drag
Ce te trece-n noapte
Peste orice prag.

Scrierile mele, sunt pentru voi toți,
Soți, iubiți, prieteni, chiar... și pentru morți.
20 aprilie 1011

SEMNAL

Volumul cuprinde
poeme incluse în
ciclurile: *Poeme
aforistice, Gânduri și
simțiri ascuțite,
Anotimpurile vieții,
Poeme în crochiuri,
Curtoazie astrală și
Chemarea tăcerii*, în
aproape 200 de pagini,
la Editura PIM, Iași,
2011.

Vasile FETESCU**Mereu**

Iubirea s-aprinde
Și arde mocnit
Ca tămâia-n
Cadelniță.
Timpul toacă în van
Și viața o meliță.
Mereu.

**Fericire cu natura
în brațe**

Codrul
Pe care l-am adoptat
Îmi oferă
Cu dărnicie
Feerica și sublima
Trăire.
Sunt asaltat
De armonia glasurilor,
De vibrația șoptelor,
De temeinicia
Și statornicia
Rânduielilor.
Soarele îmi este însoțitor
Și prețios ajutor;
Luna îmi leagănă
Și veghează
Somnul învăluit
În vise.
Am învățat să deslușesc
Tainele
Din cântecele
Înaripatelor,
Din vorbirea babilonică
A animalelor,
Să înțeleg limbajul
Frunzelor și florilor
Spusele ramurilor
Tăcerea ierburilor.
Savurez
Gustul dumnezeiesc
Al fructelor,
Mă bălăcesc
În răcoarea umbrei
Și
Mă îmbăt cu aroma
Culorilor și irizărilor.
Sufletul
Mi-e inundat
De fericirea
Cu care
Înconjurul
M-a îmbrățișat.

**Tabloul matinal
virginal**

dimineată despletită
de fantezii oarbe-nsoțită
Cu zori pestriți
de razele lunii
rumeniți
Cu soare somnoroș
hepatic la chip
și bătrânicos
Cu speranțe întinse
din scânteieri de întuneric
aprinse
Cu vise destrămate
necoapte
care trag clopotele
pentru noaptea gri
aflată
fără suflare
pe-a timpului năsalie
Adolescentin și boem
Cu buza de sus
Umbrită de puf

Dragoste cu rime

Un poem
Se plimba hoinar
Prin necuprinsul
Univers literar.
Surprins
A tresărit atunci când
În cale-i
O blondă și zglobie
Poezie
I-a ieșit.
Săgeata lui Cupidon
În inimă i s-a împlântat
Când
Armonioasele rime
I-a sărutat.
În timp ce tăifăsuiau
Cu coada ochiului
Se spionau
Să descopere
Figurile de stil
Pe care le purtau.
La despărțire
Și-au jurat
Veșnică și fidelă
Iubire.
Legământul
L-au pecetluit
Cu un sărut liric
Prelungit.

Rica LUCHIANOV

Clipa australă

Doamna profesoară Oltea Rășcanu-Gramaticu a devenit din ce în ce mai surprinzătoare. Vine acum, după „Amurgul zeilor”, „Trezirea Dragonului”, „Paradisul pierdut”, „Nemurirea Mogulului”, cu o masivă carte, de dimensiuni biblice, de 707 pagini, intitulată victorios „Asaltul tigrilor”, apărută la aceeași binevoitoare Editură PIM din Iași, în care tratează, științific și literar-artistic o altă secundă universală – CLIPA AUSTRALĂ –, cu o precizie catastrofală, aceea că în apropiatul viitor vom fi, noi europenii (și nu numai!), copleșiți de „noua hegemonie est și sud-est asiatică”.

Aproape toate capitolele noului tom sunt metaforice: „Tristețea cangurului”, „În lumea tigrilor asiatici”, „Arhipelagul zeilor” etc., iar organizarea internă se supune la aceeași stereotipie utilizată și în volumele anterioare: mai întâi abundente informații științifice (istorice, geografice, mitologice, culturale, gastronomice, climaterice) despre țările respective (Australia, Noua Zeelandă, Indonezia etc.) și apoi impresiile de călătorie ale autoarei, punctate narativ și descriptiv liric, rememorând clipe fericite, dar și primejdioase.

Modelul artistic de la care se revendică dna Oltea este pașoptistul Vasile Alecsandri, însă recompune și restructurează după tehnica modernă a colajului, fiindcă strecoară în text (culese cu alte caractere) fragmente semnificative din opera de călătorie a acestuia și chiar din opera lui Calistrat Hogaș (celebra descriere a furtunii din cartea „În munții Neamțului”).

Din punct de vedere științific, sunt amintiți în text sau la subsolul paginii, pentru că nu toți posibili cititori sunt avizați. Atitudinea în fața vieții este melioristă, iluministă, încrederea în destinul fericit al tuturor oamenilor de pe Pământ – o utopie, la urma urmei –, întrucât o Cetate universală nu se va putea clădi niciodată.

Titlul cărții este, evident, tot metaforic, având un polisemantism imperios (imperial) ca și „Trezirea Dragonului” sau „Nemurirea Mogulului”. Călătoria noastră se simte atrasă de mirajul depărtărilor, un exotism în care îmbină emoția naturală cu livrescul. Așa, de pildă, în

capitolul „Faună endemică” (p.35). Iar lucrurile înfiorătoare sunt tratate, superior, la nivel umoristic și comic. Așa, de exemplu, sunt informațiile despre canibalismul practicat în triburile aborigene ce s-a menținut până la mijlocul secolului al XIX-lea: „L-am mâncat fiindcă l-am cunoscut și l-am iubit cu toții foarte mult”, zice un membru al tribului.

Pentru mine, tot elementele ce particularizează trăirile și situațiile contează. Avionul în care se instalează nu mai are grația păsării albastre din celelalte călătorii, ci „se aseamănă

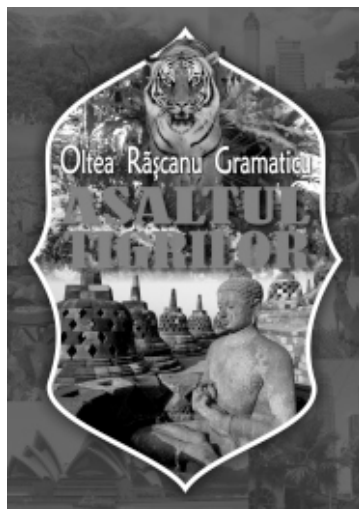
mai mult, prin capacitate, cu un dinozaur gigant”, o vameșă cam bătrănoară și un vameș solid cu un cățeluș cu ochi negri bulbucăți – un Bubicò australian” îi dau de lucru autoarei, pentru că uitase în poșetă o sămânță de palmier turtită și purta la pălărie un fir de orhidee (care puteau, vezi Doamne, să-i îmbolnăvească pe australieni!); un fermier australian trecut de 50 de ani are nevastă româncă, mult mai tânără, iar ei s-au cunoscut prin intermediul unei agenții matrimoniale, româncă din Bacău, șomeră la noi, fermieră în Australia; zborul cu telegondola pe deasupra junglei miraculoase; pierderea pașaportului de către o doctoriță din Mangalia etc.

Toate, însă, pornesc de la acel „Timp al Visării” – întoarcerea la starea originală a Ființei! Ca arta de a arunca bumerangul sau sulița sau măciuca!

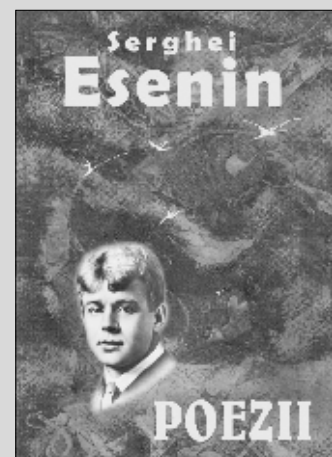
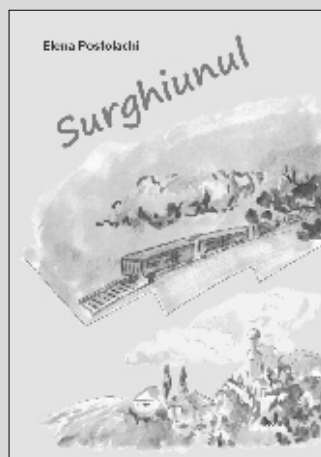
Livrescul, bine temperat, este, totuși, de mare calitate: „Noaptea Walpurgiei” din poemul „Faust” al lui Goethe ori „Muntele vrăjit”, cunoscutul roman al lui Thomas Mann.

Marele vis al autoarei s-a împlinit: a urcat pe monumentalul Borobudur – monument indonezian cu o vechime de 1200 de ani, cel mai mare templu budhist din lume! Templu văzut ca un munte. Axis Mundi! A celor „o mie de Budha”.

Cartea a cincea, „Asaltul tigrilor” de Oltea Rășcanu-Gramaticu generează plăceri intelectuale și emoționale autentice, dezvoltă idei și viziuni atractive și, astfel, merită să fie citită cu pasiunea cu care dumneaei a călătorit și a scris!

**Cărți apărute
la Editura Sfera
în anul 2011**

Teodor OANĂ

Culisele unei șanse

Zi aparta în familia Pânzaru. Doamna Amalia și domnul Grigore s-au pregătit cu o însuflețire deosebită, chiar dacă singurul invitat este inginerul silvic Matache, vechi prieten al familiei. Sunt două motive care explică acest prilej de bucurie: publicarea de către Mircică a unui articol în revista „Economistul” și iminenta nominalizare a lui de a candida în circumscripția electorală Măgura pentru Camera Deputaților.

Este după-amiază, aproape ora cinci, și Mircică n-a mai apărut. El participă la un interviu organizat de conducerea județeană de partid pentru selecționarea candidaților la circumscripțiile electorale județene. Domnul Grigore și prietenul Matache trag de timp, până vine Mircică, servindu-se cu o tărie selectă. În fața lor stau rânduie farfuriile care așteaptă platourile cu aperitive.

-Trebuie să vină și Mircică, intră în vorbă doamna Amalia. Cred că e o problemă cu ceilalți, pentru că, în ce-l privește pe Mircică, e așa de simplu ca să-l desemneze candidat...

- Cu studiile făcute la Oxford... intervine domnul Grigore...

- Facultatea de Communication, completează doamna Amalia.

- Trebuie să recunosc că are șanse considerabile față de ceilalți candidați, zice Matache.

- Și încă cum, apreciază doamna Amalia. N-a fost ușor, Matache, pentru noi atunci când Mircică a fost numit director adjunct la Groapa Ecologică de la Glina. Îți imaginezi, din consilier al secretarului de stat de la Mediu să fie numit la Glina. E prea de tot.

- S-a cam sărit peste cal cu restructurările, zice domnul Grigore. Asta explică intenția lui de a candida în alegeri. N-am avut nimic împotrivă. Pe lângă studiile pe care le are și experiența dobândită în funcții de răspundere, Mircică a publicat de curând un articol...

- Studiu, dragă, ce articol! îl corectează doamna Amalia.

- Mă rog, studiu.

- Despre ce este vorba? întreabă curios Matache.

- E o problemă serioasă, de neimaginat. Fă-ți idee: știi cât se vorbește acum de bugetul țării aruncat aiurea pe cheltuieli de pe urma cărora au de profitat doar anumite structuri...

- Mafiot, îl completează doamna Amalia pe soț.

- Ei, bine, Mircică a rezolvat și această problemă. Și nu că și-a dat cu părerea la vreo întrunire sau ședință, ci a exprimat acest punct de vedere într-un studiu bine documentat, bine articulat, la vedere, cum s-ar zice, asumându-și, de ce să nu recunosc, paternitatea acestei idei.

Matache devine tot mai curios să afle despre ce este vorba:

- Ce spuneți voi îl onorează, dar tot nu m-ați lămurit.

- Dă-mi voie, o întrerupe domnul Grigore pe soție, care tocmai vroia să intervină. Mircică propune, în esență,

înființarea unei agenții...

- Nu avem prea multe? întreabă Matache. Din câte știu, Guvernul vrea să mai reducă din ele.

- Treaba lui, poate chiar trebuie, dar în viziunea lui Mircică înființarea acestei agenții este cu adevărat necesară. S-ar pune capăt risipei de care vorbește toată lumea.

- Și care ar fi acea agenție? stăruie Matache, abia stăpânindu-și un zâmbet ironic.

Domnul Grigore, grav ca de fiecare dată când vrea să lămurească ceva de o deosebită însemnătate, rostește cu toată convingerea:

- Agenția pentru Nominalizarea Investițiilor.

- Interesant, zice Matache.

- Aici e aici. Iată cum stau lucrurile: orice investiție preconizată de un minister trebuie să aibă avizul acestei agenții. Ministerele n-ar mai cheltui banii de capul lor. Ar fi o lovitură dată clientelei politice.

Matache ascultă, meditează și întreabă:

- Ar putea fi înființată o asemenea agenție cu un asemenea obiect al muncii?

- Fără îndoială, spune categoric domnul Grigore, dacă există voință politică.

- Convingerea mea, zice doamna Amalia, este că vor avea în vedere la interviu această idee a lui Mircică și că îl vor prefera candidat în alegeri.

- Matache, uite ce cred eu: așa ceva ar putea fi tradus în viață ca proiect de lege, completează domnul Grigore. Inițiativa aceasta legislativă ar fi o recunoaștere a competenței lui Mircică în găsirea căilor de redresare a economiei. Este tocmai ce lipsește Guvernului acum, în aceste momente de criză economică...

- Grigore, îl întrerupe Matache, sunt de acord cu tine și m-aș bucura să-l văd candidat, dar ce șanse are Mircică în competiția electorală? Cine îl cunoaște la Măgura și în restul localităților din circumscripție? Nici măcar la televizor n-a apărut până acum, ca să-l vadă lumea la față.

- Crezi că noi nu ne-am gândit? răspunde domnul Grigore. Ai fost atâția ani șeful Ocolului Silvic de la Măgura.

- Cincisprezece ani, precizează Matache.

- Păi vezi? E cineva care să nu te cunoască? Să nu-i fi vândut lemne de foc?

- Mira-m-aș!

- Păi vezi? Îți dai seama ce înseamnă un cuvânt de la tine?

- Așa este, intervine doamna Amalia, o vorbă de la tine face mai mult decât o mie de afișe electorale. Nu susții candidatura oricui. Băiatul a terminat Facultatea de Communication la Londra, a avut funcții de răspundere în Guvern, are idei, a publicat un studiu care, dacă va ajunge lege, va redresa economia națională.

- Nu știu ce să zic. Sunt multe de pus cap la cap, zice Matache.

- Ar fi culmea să nu i se recunoască meritele, spune indignată doamna Amalia. Dar în ziua de azi te poți aștepta

la orice.

- Și asta e adevărat, aprobă Matache. Ei, la Măgura sunt ca acasă. Îl mai am și pe finul Pintilie, oficianț la poștă, au oamenii cu cine sta de vorbă.

- Păi vezi? Noi de ce ne-am gândit la tine?

Domnul Grigore ia paharul în mână și îl ciocnește de al lui Matache.

- Hai noroc și să fie pe gândul nostru!

În sfârșit, apare și Mircică. Toți ochii sunt ațintiți asupra lui, de parcă s-ar aștepta confirmarea lozului câștigător.

- Cum e, mamă? întrebă cu emoție doamna Amalia.

Mircică dă mâna cu Matache, apoi ridică din umeri, semn că nu are un răspuns pregătit.

- Le-ai vorbit de studiu? stăruie doamna Amalia.

- Ei, zice Mircică parcă oftând. A venit vorba și de articol.

Doamna Amalia le propune bărbaților să mai servească din tărie până aduce aperitivele. Matache dă semne de nerăbdare și-l privește lung pe Mircică. Apoi întrebă:

- Cum a fost?

- Interesant. N-am mai trecut printr-o asemenea experiență.

- Ia spune tu cum s-au derulat întrebările. Contează mult și ordinea lor, precizează Matache.

- Întâi m-au întrebat de ce vreau să candidez. Aici am adus vorba de articol, arătând că sunt interesat de rezolvarea unor probleme acute cu care se confruntă societatea.

- Foarte bine! rostește bucuros domnul Grigore.

- Dar m-au rugat să trec peste articol, deoarece asta mai puțin interesează în campania electorală. Mi-au spus că important este ce le voi spune oamenilor la mitingurile electorale.

- Ei, am ajuns unde trebuie. Spune-mi răspunsul tău cuvânt cu cuvânt, zice Matache. Cu asta cucerești mulțimea și cu felul simplu de a te adresa oamenilor de acolo.

Doamna Amalia aduce două platouri cu aperitive.

- Le-am vorbit de targetul meu de a face din Măgura un

brand al județului.

- Minunat, apreciază doamna Amalia.

- Le-am spus că, având în vedere nivelul modest de trai al celor din satele componente ale comunei, voi încuraja transformarea fostului magazin universal într-un mall pentru desfacerea de mărfuri cu discount.

Plină de încântare, doamna Amalia apreciază în felul ei spusele lui Mircică, adresându-i-se lui Matache:

- Se cunoaște că a studiat la Londra.

- Și altceva? întrebă domnul Grigore.

- M-au întrebat la cât se ridică posibilitățile de susținere a campaniei electorale. Din câte am înțeles e vorba de mii de euro.

- Cum așa? întrebă revoltată doamna Amalia. Partidul nu are bani? Așa promovează partidul oamenii de valoare?

- Propaganda la Măgura ți-o asigură Matache și cu finul Pintilie, lămurește domnul Grigore cum stau lucrurile.

- Mamă, acolo funcționează alte reguli.

- Care reguli? Ce criterii? E vorba de Parlamentul țării, nu de consiliul local de la Măgura.

- Tocmai de-aia, zice Matache. Campania electorală costă al dracului. Nu oricine intră în jocul ăsta. Apoi către Mircică: Tu cu ce vii în întâmpinarea obținerii candidaturii?

- Cum cu ce vine? Ce vorbă e asta? întrebă doamna Amalia, ridicând glasul.

- Draga mea, o liniștește Matache, interviul acesta e de ochii lumii. Să fii sigură că deja se știe cine va candida.

- Chiar așa?

- Eu zic să vă liniștiți, să așteptăm nominalizarea candidatului și, dacă acesta va fi Mircică, vă promit că de mâine trecem la treabă. Eu aș fi mai sigur pe un post la agenția de care e vorba în articol.

- Vezi, dragă, intervine domnul Grigore, ți-am spus eu că Matache are soluția la-ndemână?

- Mie mi-e foame, zice Mircică.

- Dar poftiți, ce mai așteptați? stăruie doamna Amalia.

Masa s-a prelungit până seara târziu. Mircică a mai dat între timp câteva telefoane, dar n-a reușit să afle ceva.

Rafael Tudor LUPĂȘCU

Când dorurile se-ntâlnesc

Dor cu dor
Se-mbin-acum,
Se-nfiripă o iubire
Și c-un pic de fericire
E-o poveste de amor.

Dorul de departe
Îți intră-n inimă
Și suspini cu-a ta privire
Și suspini după iubire.

Când dorurile se-ntâlnesc
Apare o lacrimă
Ce curge cu patimă.

Dor în inimă,
Dor în suflet
E greu când simți

Că povestea de amor
S-a sfârșit.
Dor cu dor...

Pasărea

De ce uneori
Suntem nevoiți
Să ne adaptăm
Și să fim uniți?

Pasărea se naște,
Zboară și-apoi moare.
Dar ea se unește mereu
Cu tot ce o înconjoară.

Știm cu toții
Că uneori
Este nevoie de iubire,
Pentru a trăi.

Blestemul tău

Când noapte-n codri se lasă
O fată dulce, un roșu trandafir,
În jurul focului aprins dansează
Și cântă o baladă ce te duce
Într-un amarnic vis.

Visul e așa, ca un blestem,
Blestem ce se coboară deasupra pământului
Și fata cea frumoasă
Se transformă în zână,
Ce aruncă blestemul asupra noastră.

Acest blestem cuprinde
Vietăți nevinovate,
Ce pe pământ trăiesc
Și îmbătrânesc.

E un blestem ce-ți întunecă mintea
Și te-ndeamnă să faci rău,
Să nu-L mai ai pe Dumnezeu.
Este blestemul tău.

Marcel CUPERMAN**Umbre**

Printre lespezi toamna trece
Cu paletele ei sumbre,
Mângâind cu suflu-i rece
Două rătăcite umbre.

Amândouă-s violete
Precum visele deșarte,
Răscolind în noapte bete
damful somnurilor moarte.

singure, efemeride,
Cată țarcul cu rugină,
Unde marmura se-nchide
Așternându-le hodină.

Este liniște pe-alee
Și doar vântul mai îngână,
Zornăind pe lanț o cheie,
Trece trist toamna bătrână.

Călăuza

Peste miriștea lehuză
Născătoare de scaiete,
Trece toamna călăuza
Ploii pline cu paiete.

Se abate peste lunca
Obosită de căldură,
Unde nurca-și duce munca
Înfruntând o viitură.

Colindând haihui pe dealuri
Spală viile gravide,
Mustul ce va curge-n valuri
Dezlega-va limbi timide.

Turul nu se completează
Fără drumul prin livadă,
Unde prunii grei oftează
Și se scurg în marmeladă.

Lângă ei se-nalță nucii
Cu coroane seculare
Și gutui cu ramuri lucii,
Aroganți cu nasul mare.

Îi fac ploii plecăciune
Că-i ajută să rodească,
Însă fac abstracțiune
de un ghid ce-o să-i rărească.

.....
Seara-și duce toamna ploaia
La hotelul prins de lună
Și pătrunde-ncet cunună.

Apoi suflă abur rece
Peste mustul de la cramă
Și rămâne de petrece
În mirosul de pastramă.

Petic de rai

Te iubeam, deși erai
Bleagă ca un pui de scai,
Aruncată-n chip și fel
Pe sub macii de oțel.

Eu eram un mic golan,
Călător din lan în lan,
Doritor să-ți vadă-n vis
Chipul demn de paradis.

Mă scăldam în ochii tăi
Mângâiați de lungi văpăi,
Iar pe sânii tăi pietroși
Mi-am lăsat anii frumoși.

Te iubeam, deși credeai
În vecinul de pe splai
Ce ți-a oferit în dar
Cinci decenii de coșmar.

Când cu gândul ne-mpăcat
Pe coclauriam plecat,
Am luat, fără să știu,
Suflul tău cernit, dar viu.

Te-am văzut peste mulți ani
Părăsită, fără bani,
Și am plâns, c-așa sunt eu,
Un sensibil teleleu.

Iulian Cătălin STÂNGĂ**Bătrân de săraci**

Prea desculți de-o iarnă dalbă,
Prea săraci de-o pâine albă,
Prea bolnavi de farmacie,
Prea slăbiți de pribegie,
Prea munciți de-o viață-ntreagă,
Prea scârbiți ca să-nțeleagă...
Prea blajini să se mai certe
Prea flămânzi ca să vă ierte
Prea săraci de-o neagră pâine,
Prea bătrâni s-aștepte mâine...

Înnoptați în nepăsare,
Le-a rămas de-ngropăciune
Cartea lor de rugăciune,
Palid foc de lumânare,
Ce aveau ca să-și aprindă
Stinși, la căpătâiul lor.

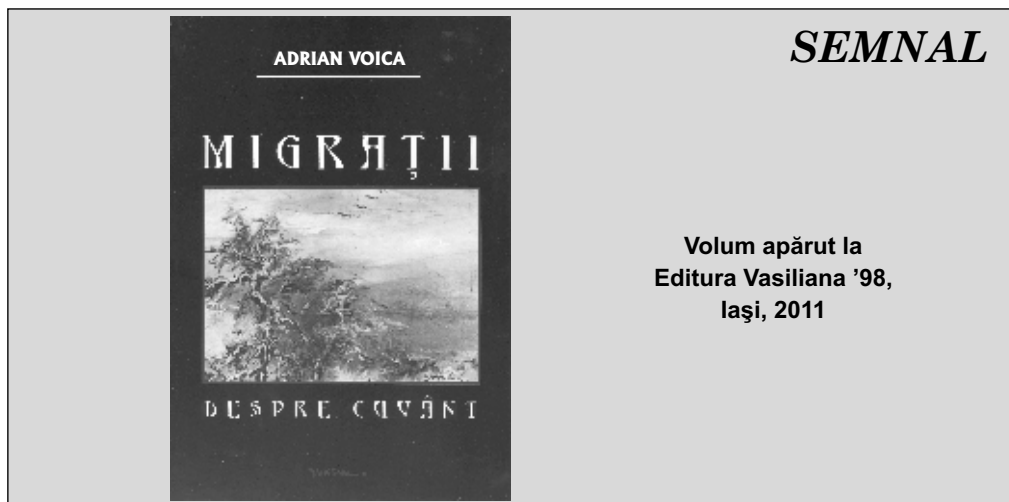
Povestea

Mă leagă o poveste de vremea de demult,
Trăită cu tărie și arsă cu tumult,
Cântată-n poezie și doinele cu jale,
Studiată academic, rescrisă în manuale...

Trecură generații ca pulberile-n vânt,
Răstălmăcind povestea cuvânt după cuvânt
Că n-a rămas decât un adevăr frivol
Ascuns din nepăsare la note de subsol.

Mă doare o poveste dintr-un trecut etern
Și peste care-n grabă ca praful se aștern
Regrete și uitări... A fost doar un moment
De forfotă și patos, ca într-un accident...

Iar eu voi fi ca mâine o notă de subsol,
Cerșindu-i veșniciei un rol, înc' un alt rol,
Și, prin fierbinte rugă, ca-n tainica scriptură,
Să re trăiesc povestea cu dragoste și ură.

Gheorghe CLAPA

Școala cu clasele I-VIII nr. 2 „Vasile Pârvan”

La 1 aprilie 1886, clasa divizionară (clasa I B) de la fosta „Școală primară de băieți nr. 2” („Ioan Gheorghiu”), denumită atunci „Școala primară de băieți nr. 2”, s-a desprins înființând o clasă nouă, deci și o școală nouă, „Școala primară de băieți nr. 6” din Bârlad, clasă având un efectiv de 66 de copii. Învățătorul și directorul acestei noi școli a fost Vasile I.Știbe. Prima clădire în care a funcționat clasa I a fost o cameră închiriată, pe strada „Sf.Mina” de către Primăria orașului. Cursurile se țineau între 8-11 și 14-16. După fiecare an consecutiv s-au înființat: cu ordinul nr. 10.146/8 august 1887-clasa a II-a; cu ordinul 10.084/22 august 1888-clasa a III-a și cu ordinul nr. 8.518/16 august 1889- clasa a IV-a, prima promoție de absolvenți cu patru clase fiind datată în 1890.

A doua clădire, închiriată de primărie, era insalubră și a avut numai două camere. Cea de-a treia clădire a școlii era situată pe strada Principală (azi Republicii), la numărul 129 din acea vreme. În 1900, Primăria Bârladului a luat hotărârea construirii a două clădiri pentru școlile nr. 6 de băieți-cea de care ne ocupăm-și nr.3, căutând în acest sens terenurile necesare. Clădirea în care funcționa Școala de băieți nr. 6 nu era satisfăcătoare din punct de vedere al spațiului, deoarece în 1892 se înființase Școala primară de fete nr. 5. Odată cu desființarea Școlii primare de băieți nr.1, a fost modificată titulatura Școlii primare de băieți nr.6, devenind Școala primară de băieți nr.5.

La 1 septembrie 1892 ia ființă prima clasă a unei noi școli primare – „Școala primară de fete nr.5”, având învățătoare pe Ruxanda Gheorghiu-Budu. Au fost înscrise 54 de fete, dintre care au frecventat 52. Localul școlii era tot o casă particulară închiriată de către primărie, casă situată pe strada principală din suburbea Tecuci. Clădirea dispunea de patru săli de clasă, patru vestiare, o cancelarie și două holuri. Circumscripția școlară a acestei noi școli de fete era foarte întinsă.

Construcția localului școlii a început în anul 1912, dar inaugurarea noului sediu a avut loc în septembrie 1914, când titulatura instituției a devenit „Școala primară nr.5”. Din acest an cele două școli au funcționat în aceeași clădire: Școala primară de băieți în corpul sudic și Școala primară de fete în corpul nordic, având conduceri separate. Clădirea reprezintă un monument de arhitectură deosebit (de tip Spiru Haret) și este inclusă în Lista monumentelor istorice din județul Vaslui, strada Republicii nr. 85. Astăzi, adăpostește o parte din colecțiile Casei Naționale „Stroe S.Belloescu” a Bibliotecii Municipale.

Între anii 1848-1992, acest lăcaș de cultură și educație a purtat mai multe denumiri: de la „Școala elementară nr.2” la „Școala generală nr. 2” și până la „Școala generală cu clasele I-VIII nr.2”. Din anul 1992,

datorită eminentului elev al școlii, renumitul istoric și arheolog Vasile Pârvan, instituția poartă numele de „Școala cu clasele I-VIII nr.2 Vasile Pârvan” – o școală cu bogată tradiție, împletită cu elemente de valoare și care a căpătat recent un nou sediu, cu zece clase, cu mobilier adecvat.

Una din cele mai vechi unități școlare din municipiul Bârlad, Școala cu clasele I-VIII nr.2 „Vasile Pârvan”, cu 128 de ani de existență are în sfârșit un sediu nou, construit cu fonduri alocate de Banca Mondială. Vechiul imobil în care a funcționat instituția școlară era degradat, puternic afectat de seisme și impropriu desfășurării activității școlar-educative. Chiar dacă pentru construirea noului sediu lucrările au demarat de mai bine de patru ani, așteptarea a meritat întrucât, în 2007, Școala cu clasele I-VIII nr.2 „Vasile Pârvan” a devenit singura din localitate care dispune de condiții la standarde Europene. Cei 470 de elevi înscriși pentru anul școlar 2007-2008, dintre care 75 boboci, vor avea surpriza să descopere în prima zi de școală o clădire nouă, cu săli de clasă luminoase și amenajate cu foarte mult bun gust. Tot mobilierul școlii este nou, iar în laboratoare vechile table de sticlă, au fost înlocuite cu unele moderne pe care școlarii vor scrie cu markerul, scăpând de disconfortul de a se murdări de cretă. Fiecare sală de clasă are o destinație precisă fiind amenajată cu materiale didactice pentru o anumită disciplină, astfel că, reunite cele zece săli de clasă, reprezintă programa școlară cu toate materiile pe care elevii trebuie să le studieze în cei opt ani de studiu.

La 15 septembrie 2007 a avut loc într-un cadru festiv, inaugurarea noii școli. Sala de sport urma să fie construită în curtea instituției în următorii 2-3 ani (n.n-nici până astăzi nu au demarat lucrările). Condițiile din laboratoare și bibliotecă îi determină pe elevi să studieze cu mare interes. Și-au adus contribuția în mod special la amenajarea școlii prin munca desfășurată, profesorii Gabriela Mozara, Maria Calciu, Mariana Giușcă, Irina Gaiu, Rodica Mintuță, Ana Chiosa, Ana Balan, Ortansa Iosip, Ana Ștefănică, Rusu Valerica, Margareta Bejan, Florența Barbu, Felicia Bușcă, Eugenia Crețanu, Grigore Spânu, Doina Haloca, Constantin Bușcă, Ionel Scarlat, Liza Iamandi, Alexandru Savin, Aneta Roiu, Simona Hohan, Ghiță Cristian, Ion Dumitru, Mioara Munteanu și directorul școlii, profesoara Rodica Tamaș.

Dintre absolvenți amintim: academicienii Vasile Pârvan, Constantin I. Manolache, profesorii universitari Teodor Angheluță, Constantin V. Gâlcă, Valeriu Patriciu, Ioan V. Gâlcă, Vasile Emilian, Grigore Dumitriu, Nicolae Crețu și mulți alții.

Începuturile școlii publice de fete din orașul Vaslui

Studii recente nu fac referire la prima școală de fete din Vaslui,¹ sau amintesc corect data deschiderii fără a oferi prea multe informații.²

Raportul comitetului de inspecție al Școlii din Vaslui din 21 iunie 1858 amintește declarația verbală a celor subscriși în lista alcătuită de inspectorul general al școlilor pentru înființarea școlii de fete din Vaslui și desemnarea agăi Gheorghe Racoviță, om de încredere din Vaslui, în vederea strângerii fondurilor.³

Potrivit raportului comitetului de inspecție înaintat ministerului la 13 septembrie 1858 s-a intervenit pe lângă administrația locală pentru „a aduna banii de pe la persoanele însemnate în lista de subscripție pentru școala de fete ce urmează a se înființa în această politie; de la ea s-au primitu acumu adresa N° 8144, însoțită și de întocmai copie de pe lista persoanelor acelor care au arătat voință a se subscrie pentru înființarea unei asămenea școale, prin care se lămurește că din suma totală ce să compune din 240 # galbeni numai 114 # suntu primiți și carii să află față în depozitul ei, iar restul de 126 urmează ai aduna de acum.”⁴ Dintre filantropii înscriși pe lista de subscripție s-au remarcat: Elencu Șubin (50 galbeni), aga Gheorghe Racoviță (10 galbeni), slugerul Ioan Cotăescul (8 galbeni), spătarul Ștefan Angheluță (15 galbeni), aga Petrache Străjăscu (25 galbeni), vornicul Grigori Cuza (10 galbeni), arhimandritul Chiril (20 galbeni), aga Iacomî Marcopole (15 galbeni), arhimandritul Nil (15 galbeni), Alexandru Șubin (5 galbeni), aga Dimitrie Duca (5 galbeni), paharnicul Costandin Sion (10 galbeni). În lista de subscripție apar în dreptul unor filantropi cuvintele „au dat,” deci sunt cei care s-au achitat de obligația asumată: Elencu Șubin, vornicul Grigori Cuza, Dimitrie Georgiadi (2 galbeni), Costachi Voinescu (4 galbeni), spătarul Neculai Angelachi (2 galbeni), slugerul Alecu Trifan (2 galbeni), căminarul Costachi Carp (1 galben), A. Costandi (3 galbeni),

paharnicul Costachi Ioan (4 galbeni), spătarul Dimitrie Lazu (2 galbeni), medelnicerul Constandin Sofroni (3 galbeni), aga Iacomî Marcopole (15 galbeni), arhimandritul Nil (15 galbeni), serdarul Costachi Voinescu (3 galbeni).⁵

La 16 octombrie 1859 membrii comitetului de inspecție local întruniți în ședință, deliberază „asupra c(h)estiunii banilor 58 #, luați din acei adunați prin subscripție și carii în conținutul an 1858 la desc(h)iderea sco(a)lei de fete din această politie, s-au c(h)eltuit în facerea mobilațiilor și a anualnicilor c(h)eltuieli ce necesita această sco(a)lă” și „25 # s-au luat de D-nei D. profesorița ca subvenție acelei sco(a)le,” încălcându-se dispozițiile contribuitorilor și legile țării.⁶ Comitetul de inspecție însărcinează pe Alecu Velisarie pentru adunarea fondurilor prin subscripție publică și care la 24 ianuarie 1860 face cunoscută strângerea a 40 de galbeni de la „persoanele filantropice,” din care predă 17 galbeni. Activitatea lui Alecu Velisarie este văzută de comitet ca una „plină de umanitate și entuziasm patriotic.”⁷

La 21 septembrie 1858 Catinca Radovici, prima profesoară, raporta: „pășindu în îndatorirea sa de profesoriță la sco(a)la de fete din Politia din Vaslui și adresându-mă Comitetului de inspecție care după ordinele ce i sau fostu datu în asămenea, au și regulată de îndată a i se da atât casa de sco(a)lă câtu și to(a)te cele necesare pentru trebuința sco(a)lei.”⁸ Catinca Radovici, potrivit propriei mărturisiri, inserată în raportul din 27 septembrie 1858, era „orfană și fără avere, neavându nici un altu mijlocu de viețuire decâtu postulu ce mi s-au datu”, solicitând ministerului „slobozirea lefei”.⁹ În raportul din 23 ianuarie 1860 este amintită Ana Gavrilăscu, numită „suplentă” de minister prin ordinul 11496.¹⁰

Prin raportul din 22 septembrie 1858 comitetul de inspecție al școlii publice din Vaslui, semnat de Iancu

Bădărău și Racoviță, se aduce la cunoștința ministerului suma de 30 de galbeni hărăzită de spătarul Dimitrie Castroeian „pentru înc(h)irierea pe un anu a caselor Scoalei de fete din această politie Vaslui precum și 5 stânjâni lemne de focu.”¹¹ Este închiriat localul pus la dispoziție de către Despina Mihailovici, care în 1859 oferă o nouă odaie pentru înființarea clasei a II-a, cu o chirie mărită cu zece galbeni, ajungând la 40 de galbeni. Cu toate eforturile comitetului de inspecție, nu a fost depistat un alt local pentru buna funcționare a școlii (a se vedea raportul din 7 octombrie 1859).¹² Starea improprie a localului de școală este percepută și de revizorul fără plată, care o face publică în „Steaua Dunării”, așa cum susține profesoara Catinca Radovici, în raportul în care se plânge de atitudinea comitetului local. Inspectorul general în urma reviziei efectuate hotărăște închirierea unui alt local din timp „cu toate comoditățile trebuito(a)re unei sco(a)le.” La 2 octombrie 1859 membrii comitetului decid închirierea caselor amintite cu 40 de lei, deși profesoara Catinca Radovici a identificat trei localuri în acest sens, anume a lui Vasile Combati cu 45 galbeni, a „jidovului” Iosip Leibovici cu 45 galbeni și ale lui Alecu Plastara cu 50 galbeni.¹³

Comitetul de inspecție înaintează ministerului la 25 octombrie 1858 bugetul pe anul 1859.¹⁴ Până la 25 octombrie 1858 a fost finalizată executarea obiectelor necesare deschiderii și buneii funcționări a școlii,¹⁵ adică: patru bănci (370 lei), două „tabele” (111 lei), „mobilația odăilor Profesoriței” (740 lei) și orologiul școlii (111 lei).¹⁶ Dotarea claselor cu mobilierul necesar este raportată de comitet la 10 noiembrie 1858.¹⁷ În ianuarie 1859 comitetul de inspecție comunică ministerului „lista banilor c(h)eltuiți din subscripție pentru facerea mobilațiilor necesare la desc(h)iderea sco(a)lei de fete din această politie cum și întreținere(a) ei cu cele trebuitoare de la 1 septembrie și

până la finirea conținutului an 1858”,¹⁸ anume, 20 de galbeni pentru mobilarea odăilor profesoarei, zece galbeni pentru patru bănci mari, trei galbeni pentru două table, 25 galbeni subvenția școlii „în primire(a) D(umneaei) profesori(e) pe lunile septembrie, octombrie, noiembrie, decembrie și ianuarie.”(un total de 58 de galbeni).¹⁹

Deschiderea școlii este realizată la 3 noiembrie 1858 în prezența comitetului de inspecție, corpului profesoral din Vaslui, a unui număr mare de boieri viețuitori în Vaslui a iconomului Constantin Focșa, protoiereul districtual și a 15 eleve.²⁰ Profesorul primar Vasile Casian „a rostit un cuvântu destul de mulțumitoriu.”²¹

Prin raportul său, profesoara Catinca Radovici informa ministerul despre știrile date de comitetul de inspecție: „îmi face cunoscutu că c(h)eltuierile necesare a acestei scoli, numai pentru restulu anului conținut au fostu însărcinatu a mi le da, urmându ca de la anul anume începătoriu 1859 niște asemenea să le ceru de-a dreptu de la Onorabilulu Ministeriu, acumu însă de la această regularisire așteptând timpu mai bine de o lună și giumătate ca Onorabilulu Ministeriu să reguleze trimiterea unei asemenea, silită mă vădu ai supune cunoștințai de a regula trimiterea subvenției cuvenită acestei sco(a)le.”²²

Raportul comitetului de inspecție din 6 mai 1859 prezintă „casăle în care să află acum acea sco(a)lă”cu totul neîncăpătoare, negăsindu-se în Vaslui altele cu încăperile necesare bunei funcționări a instituției amintite. Suma de 180 de galbeni adunată prin subscripție publică este propusă ministerului pentru începerea zidirii unei clădiri de școală, propunându-se obținerea materialului lemnos din pădurile mănăstirilor Florești și Lipovăț „ce sânt mai cu apropiere de acest târg.”²³ La 3 iunie 1859 comitetul de inspecție al școlilor publice din Vaslui face cunoscută ministerului elaborarea planului viitoare clădiri a școlii de către arhitect și „smetul”(devizul) cu cheltuielile necesare ce erau evaluate la 30071 lei.²⁴ Profesoara Catinca Radovici se plânge la 23 septembrie 1859 de nerezolvarea problemei localului de școală, comitetul

de inspecție local recurgea la închirierea de încăperi improprie de sfășurării activității școlare.²⁵ Comitetul de inspecție intervine la minister pentru a cere prefecturii obligarea celor din satele Deleni și Hulboaca de-a transporta piatra necesară construcției localului de școală, conform contractului încheiat și pentru care se achitase suma de 50 de galbeni.²⁶

Între 1 februarie -1 septembrie 1859 profesoara nu a primit banii necesari întreținerii școlii de fete.²⁷ Subvențiile pentru școală constituiau o problemă la 17 martie 1860, comitetul se vedea chiar obligat „a elibera elevele pe la patronii lor și a da casa în dispoziția D-nei proprietară.”²⁸ Comitetul se confruntă cu plângerile „majoresei” Despina Mihailovici, proprietara caselor închiriate, dar și ale profesoarei Catinca Radovici.²⁹

Prin suplica din 6 iunie 1860 iconomul Ștefan Diac amintește închirierea caselor sale școlii de fete de „două luni și mai bine”și neîndeplinirea condițiilor din contract de către comitetul de inspecție al școlilor publice din Vaslui.³⁰

Note:

1. Dumitru V. Marin, Iulia D. Marin, *Despre evoluția învățământului vasluian până la 1859* în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A.D.Xenopol”, XVII, Iași, 1980, p.608.

2. *Cronica Vasluiului – documente, locuri, oameni, fapte*, coordonat de Mihai Ciobanu, Alexandru Andronic, Petru Necula, Editura Publirom, 1999, p.203.

3. *Direcția Arhivelor Naționale Istorie Centrale (D.A.N.I.C.)*, Fond Ministerul Cultelor și Instrucției Publice – Moldova (F.M.C.I.P.), *dosar 232 / 1858*, f. 3.

4. *Ibidem*, f. 10.

5. *Ibidem*, f. 12.

6. *Ibidem*, f. 75.

7. *Ibidem*, f. 90.

8. *Ibidem*, f. 14.

9. *Ibidem*, f. 20.

10. *Ibidem*, f. 88.

11. *Ibidem*, f. 16; Vezi și *Cronica Vasluiului*, p. 203.

12. *D.A.N.I.C.*, F.M.C.I.P.- Moldova, f. 70.

13. *Ibidem*, f. 72-73.

14. *Ibidem*, f. 23.

15. *Ibidem*, f. 26.

16. *Ibidem*, f. 28.

17. *Ibidem*, f. 31.

18. *Ibidem*, f. 39.

19. *Ibidem*, f. 42.

20. *Ibidem*, f. 29.

21. *Ibidem*, f. 34.

22. *Ibidem*, f. 44.

23. *Ibidem*, f. 49.

24. *Ibidem*, f. 53.

25. *Ibidem*, f. 67.

26. *Ibidem*, f. 122.

27. *Ibidem*, f. 94.

28. *Ibidem*, f. 101.

29. *Ibidem*, f. 105.

30. *Ibidem*, f. 112.

Eliza ARTENE

Ce bine că te iubesc

că treci prin sufletul meu
ca o adiere
prin pagini de carte necitită...

zăpadă inimii mele,
înger cu ochi de mantie-a nopții...
Ce bine că te iubesc
și-mi curge-amintirea
prin vene...

ce bine că frunzele tale,
copac iubit,
mângâie fereastra iubirii mele
nemaideschisă de ani...

Ce bine că te iubesc...
Aud zvârcolindu-se visele,
întrebându-se-ncet
de se vor împlini
și-al cui i-e rândul...

Ce bine că te iubesc...
îmi repet inimii...
Ca leac de dureri
și vorbă-descânt
în umbră de noapte...
cu iluzii plângând

13 mai 2011

George IRAVA

Minuturi

Ivit pe coarda melopeico-morală a iubirii, și făcând din aceasta o profesiune de credință perenă, omul, călcând peste pământ spre pământ, a semănat pe urma sa brăzdoasă, grăunțele unei simțiri unice și complexe, sensibilă și profundă, afectivă și desăvârșită. Dar a venit de nicăieri gustul interogativ al colectivismului pulverizator, neasumat de nimeni, însă activ până la desfătarea păcatului pe cât de amăgitor, pe atât de obsesiv. Și, iată lumea în toată măreția și decăderea ei desperată.

*

Întotdeauna se va afla o instanță care să dea verdictul în urma unei judecăți ce se aseamănă cu un pahar gol, judecată din care singur ți-ai luat libertatea să pleci în căutarea realității. Și iar apare de nicăieri gustul interogativ: a cui realitate? Căci între realitatea ta și a mea stă, proclamată, libertatea fructului oprit. Și nu-i nimeni care să-ți ocrotească înțelesul. Și pleci, dezamăgit, din nicăieri spre niciun încotro, rătăcind în căutarea nimicului deopotrivă de himeric și real. Și iată principala contradicție a lumii: Eu și Tu.

*

Somnul era real și realitatea dormea, iar eu te-am adulmecat, dar nu mai știu unde: în somn, sau în realitate? Liniștea privirii tale mirosea a suferință și eu am înțeles că va trebui să nu uit faptul acesta în care totul intră în devorare, că a trebuit să te părăsesc în taină ca să pot dăinui în căutarea constângătoare în care nu știu cine dintre noi era căutătorul și cine căutatul, că mi-am făcut din lacrimi propriul spațiu placentar în care mă locuiam pe mine însumi ca o ființare maternă de prunc trezit în realitatea unui personaj dintotdeauna știut a fi Cuvântul Prim.

*

Nu știu dacă în vis am rămas eu sau tu, că nu era decât un singur loc vacant în facere, în care unul dintre noi știindu-se a fi celălalt a riscat rămânerea spre arhetip în căutarea loialității. Loialitate? Mai știe cineva ce-i loialitatea? Sau aceasta e istorie fără vreo semnificație? Ori poate stă ascunsă prin sertarele meditative ale poezilor care încă mai cred în

absolutul plâsmuirilor lor dramatic-patimașe. Dar eu nu sunt pătimaș? Dar tu nu ești pătimaș? Fug de înstrăinare. Încotro?: spre tine. Fugi de înstrăinare. Unde?: spre mine. Primește-mă! Îți strig. Îmi strigi. Și nu ne primim.

*

Sunt un cadavru viu, iar tu trăiești un mort. Hai ca să-i reparăm pe cei muriți. Eu, cu un poem, Tu, cu un sex. Ca niște clovni divini și arbitrari, ca niște orbi lipsiți de paradigme, prin care nu mai trece nicio știre. Suntem ca niște rufe întinse la uscat pe funia ignoranței realității, în care lumea evită ca să intre de teama timpului decapitat. Peste tot numai zădărnice. La ce sunt bune poemul și cu sexul când adevărul e doar o monedă mușcată la com, precum fructul oprit, de același Eu-Adam la-ndemnul tău, Tu-Eva, învinși de-aceiași trădare târătoare. Suntem proprietarii propriei noastre morți, singura dintre civilizații de care nu mai știm nimic.

*

Omul, ca individ, se naște îmbrăcat în istorie, care, la rândul ei, e țesută din principii, concepții, obiceiuri, reguli, noțiuni, norme, idei, convingeri etc., toate acestea având același scop caracteristic: constrângerea, adică, limitarea la forme spațiale, temporale și spirituale preconcepute, care anulează relațiile ombilicale ale individului cu universul, care l-a născut și în care s-a născut cu și pentru viața universală fără de spațiu, timp și spirit istoric. Deosebirea dintre spațiul, timpul și spiritul universal și spațiul, timpul și spiritul istoric, definește deosebirea fundamentală dintre omul individ și viață. Individul e trecător, viața e veșnică. Dar, pentru ca viața să fie veșnică, are nevoie de individ. În măsura în care omul are nevoie de veșnicie și veșnicia are nevoie de om. Din această relație s-a născut aspirația individului de a se elibera de constrângerile spațiale, temporale și spirituale, istorice, pentru a cunoaște și recunoaște veșnicia, dar și pentru a fi cunoscut și recunoscut de către veșnicie. Uniunea cu universul, iată scopul suprem al individului conștient și responsabil de existența sa, de necesitatea asumării liberului arbitru.

FOTO-ARHIVĂ

În sala mare a Casei de Cultură a Sindicatelor „G. Tutoveanu” a avut loc în mai 2003 lansarea volumului „Albastru”, de George Tutoveanu, antologie alcătuită de Mircea și Sergiu Coloșenco, cu o bogată bibliografie datorată lui Alexandru Tutoveanu și C.D. Zeletin, volum apărut sub egida „Academiei bârlădene”.

De la stânga la dreapta: Elena Monu, C.D. Zeletin și Serghei Coloșenco.

Marian CIORNEI

Raportarea

Citind un astfel de titlu, majoritatea oamenilor ar fi înclinați să se gândească la viața obișnuită, bazată pe șabloane, șabloane determinate de mediul înconjurător, de societate, de cei din jur.

„Raportarea!” – Ce ar putea să sugereze acest titlu?

Ar putea să ne îndrepte spre anumite instituții ale statului. Spre armată, de exemplu. Acolo unde sunt șefi, există subordonați, iar aceștia din urmă trebuie să raporteze șefilor.

Asta se cam întâmplă în lumea materială, lumea în care trăim. O lume făcută de oameni, în funcție de puterea lor de înțelegere. Și ce vedem că au înțeles oamenii din viața pe care o duc, din lumea în care trăiesc și în care ei, oamenii, au un cuvânt însemnat de spus. În bine sau în rău. Dacă ne referim la istorie și la ce au făcut oamenii de-a lungul timpului, atunci priveliștea este dezolantă. Oamenii și-au dat în cap unii altora din diverse motive, au recurs la șmecherii, la minciună, la tot felul de hoții în interes propriu, au alergat în delir după scopuri materiale. Energii și fonduri uriașe au fost consumate de-a lungul timpului, multe arme și multe fiare au fost construite cu scopul de a omori și de a distruge pe alții pentru avantaje sau chiar iluzii efemere. Cu mintea limitată de care dispune, omul (majoritatea oamenilor) este înclinat să creadă că poate face ce vrea, că natura, planeta în ansamblu este la dispoziția sa, că este deasupra tuturor.

„Omul este cea mai evoluată ființă din Univers!” sună un cunoscut slogan. Putem spune „cu tărie” și așa ceva, dacă suntem în continuare slabi la minte. Ne-am putea imagina la un moment dat că și un gândac, un simplu gândac, cu mintea pe care o are poate gândi când se află singur pe masa din bucătărie: „Sunt cel mai tare din parcare!” Asta până când... vine cineva sau ceva care îl strivește. Ca pe un gândac! Și omul are aceeași tendință, să se creadă cel mai tare. Asta până când... vine un cutremur, vine o inundație, vine o vijelie, vine un val mai mare. ATUNCI vine vremea când omul își dă seama cât este de mic. Și parcă toate acestea îi sunt date omului periodic, pentru a-i reaminti cât este de mic, cât de efemeră este lumea în care trăiește și cât de falsă este direcția pe care merge. Atunci când realizează ceva, când lucrurile îi merg bine, omul este înclinat spre trufie. Când îl lovește urgia, devine smerit, își recunoaște limitele și caută

ajutor undeva, un undeva NEDEFINIT.

Mulți sunt ateii în spirit, chiar dacă unii se declară credincioși: au învățat niște lozinci și participă doar la niște ritualuri, însă toți simt că pot primi un ajutor de undeva. Dar după felul cum se comportă, majoritatea oamenilor au încă mintea în ceață. Nu realizează în clar, în viața de zi cu zi că deasupra noastră se află cel puțin o inteligență superioară, cu o forță superioară, la care ne raportăm în fiecare clipă.

Astăzi omenirea a ajuns la un nivel tehnologic care îi facilitează mult accesul la informație, implicit la cunoaștere. Astăzi omul poate înțelege mai mult! Poate înțelege că, cu toată tehnica și tehnologia (absolut remarcabile de altfel) la care a ajuns, orice imperiu la vremea respectivă, orice civilizație, indiferent de gradul de evoluție la care a ajuns la un moment dat, își va fi avut propria sa existență determinată în timp. Ceea ce a creat omul în plan material se pierde la un moment dat. Și atunci ce scop mai are specia umană, ce rost mai are omul pe pământ? Am putea spune, la modul zeflemitor desigur, că omul s-a format singur din „supa primordială”, că celulele s-au ordonat singure, după un plan bine determinat, făcut la planșeta de desen, pentru a crea în final cea mai evoluată ființă din Univers. Deștepte celule, trebuie să recunoaștem! Mai deștepte decât omul. Asta pentru că nici azi, cu toată tehnologia sa, acest om, deși știe în amănunt din ce elemente și cum este construit el însuși, din elementele componente, nu este în stare să construiască un singur microb, adică un organism unicelular care să aibă și viață.

Poate ar fi timpul, având în vedere și mijloacele de care dispunem, să ne reanalizăm la modul realist nivelul nostru de evoluție ca entități materiale, precum și poziția noastră ca specie distinctă, în complexitatea Universului în care trăim. Poate că ar fi timpul să înțelegem că facem parte dintr-o lume mult mai complexă, că percepțiile noastre ca ființe umane sunt limitate raportate la universul în care trăim și că permanent suntem într-o relație cu entități superioare nouă. Nu este vorba aici de „superstiții”, așa cum consideră unii „învățați”, atunci când omul simplu vorbește despre Dumnezeu, ci pur și simplu de a încerca să devenim puțin mai ... deștepți!

FOTO-ARHIVĂ

La 21 mai 2005, în cadrul „Zilelor Culturale ale Bârladului”, a avut loc în Sala personalităților din cadrul Muzeului „Vasile Pârvan” din localitate, sărbătorirea a 90 de ani de la înființarea Societății „Academia bârlădeană” (1 mai 1915).

Au participat Mircea Mamalaucă, Alina Butnaru, Elena Monu, C.D. Zeletin, Dan Ravaru și Serghei Coloșenco.

Petru BEJINARIU

Cartea de istorie

În anul 2010, la Editura PIM din Iași, au apărut volumele: I. *Vaslui. Tradiționalism... Oameni și întâmplări*, II. *Vaslui. Itinerarii. Locuri - oameni - fapte* și III. *Itinerarii. Locuri - oameni - fapte*.

În introducere, sub titlul „Cititorilor mei”, autorul Ion N. Oprea, scrie frumos că această carte „ține de pământeasca așezare a locurilor noastre” și care „mereu ne cheamă la baștină, convingându-ne că nicăieri viața nu e mai frumoasă și interesantă decât acolo: acasă!” Cele 473 de pagini ale primului volum încep cu titlul „Vaslui” și care prezintă în sinteză geografia, administrația și istoria județului. Paginile volumului au la început admirabila evocare a lui Ștefan cel Mare, așa cum l-a descris profesorul Ghibănescu: „Nu cred să fie român, cât de înstrăinat cu gândul, care intrând în Mănăstirea Putna și dând cu ochii de mormântul lui Ștefan să nu lăcrimeze îngenunchind. E atâta sfințenie în acel ungher de biserică; e atâta suflet strâns de veacuri acolo; e atâta îndumnezeire în acel binecuvântat colțisor de biserică, că te uiți pe tine, stai pironit uitându-te și-ți trece pe dinainte, ca năluci, file-file, toată povestea neamului”.

În continuare găsim cele 46 de dispoziții cunoscute sub numele de *Pravila lui Vasile Lupu*. Sub titlul „Categorii sociale”, Ion N. Oprea realizează o amplă prezentare a structurii sociale a vremii: mazilii, ruptașii, scutelnicii, preoții și dascălii, privilegiații, văduvele, holteii, însurăteii, călărașii, bejenarii, negustorii, meșteșugarii, răzeșii, și continuă cu „Tabelele statistice a satelor răzășești”. Sunt redate în detaliu modalitățile de strângere a birurilor pentru autoritățile vremii de către vameși, gorștinari, besmenari, sugubinari, globnici, podvodari și olăcari, etc. Sunt evocate mari personalități ale istoriei Moldovei: D. Cantemir, Alexandru Ioan Cuza, Vasile Alecsandri, Grigore Ghica, M. Kogălniceanu, generalul Kiseleff etc. După ce sunt enumerate momentele introducerii primei monede naționale, se vorbește despre primele școli din Principate. Iată ce se scria într-un ordin al revizorului școlar al județului Iași din 23 ianuarie 1876: „Școala va fi bună când popa va fi bun, darea mică, subprefecții oameni care să știe administrație, finanțe și economie, politică, învățătorii pedagogie, pe când adică, va fi școala școală, satul sat și omul om, precum e în toată lumea, iar la noi ca la nimeni.” Urmează actele oficiale dintre școli și ministerul învățământului. În textul cu titlul „Satul românesc o necesitate”, autorul vine cu idei deosebit de frumoase între care și sintagmele: „Satele noastre nu-s numai locul în care ne-am născut...ele sunt partea esențială a civilizației noastre, suntem noi înșine și fac parte din patrimoniul european.” Aceste idei ne reamintesc celebra afirmație potrivit căreia „veșnicia s-a născut la sat”. În partea finală găsim interesante date demografice ale localităților județului Vaslui.

Volumul II începe cu un cuvânt înainte: „Cititorilor mei”, în care sunt redate convingerile scriitorului Ion N. Oprea privind tradiționalismul. De aici am înțeles revolta autorului față de unele incompetențe actuale din învățământul superior, educație, justiție etc. „Urmările răului din învățământul de toate gradele, unde locul diplomei obținute prin eforturi intelectuale asidue, l-a luat bisnisiș și SRL-urile vânzătoare de inteligență falsificată, sunt prezente și în domeniul sănătății, al vieții social-politice, economice...”. Acest volum are ca prim capitol „Mijlocul, plasă în județul Vaslui”, cu 11 comune rurale, de la Bereasa și până la Zăpodeni și capitolul „Crasna, plasă, județul Vaslui” cu alte 12 comune rurale de la Ciortești și până la Stancu. La fiecare localitate rurală sunt prezentate satele componente și sunt evocate momentele semnificative din istoria acestora. De interes este prezentarea unor personalități din aceste unități administrativ-teritoriale, între care: Nicolae Milescu Spătarul, Emil Condurachi, Ana Pauker, Emil Racoviță, Constantin Motaș, Grigore T. Popa, Pavel C. Pavel etc.

Crasna, altă plasă prezentată de autor are același model de descriere și fiecare comună rurală cuprinde date geografice, istorice și administrative și personalități ale culturii care s-au născut în această fostă plasă din Vaslui: Nicolae Iorga, Vasile Cristescu, Ștefan Ciubotărașu, mitropolitul Sofronie Miclescu, mitropolitul Calinic Miclescu etc.

Volumul III continuă prezentarea comunelor rurale din plasa Racova, cu 11 comune, plasa Funduri cu 14 comune și plasa Stenmicul cu 8 comune rurale. Și aici în acest volum autorul Ion N. Oprea cuprinde de la legende și publicistică la istoria locurilor. Sunt aduse importante informații biografice pentru alte mari personalități: Gheorghe Sion, Constantin Cihodariu, Constantin Tănase, Grigore Sturdza, Nicolae Șuțu, Al. Vlahuță, mareșalul Constantin Prezan, Petru Carp, Neculai Macarovici etc.

Aceste trei volume arată că jurnalistul și scriitorul Ion N. Oprea toată viața a adunat date, fapte, evenimente, întâmplări și nume, a adunat informație și pe care o oferă acum cititorilor interesați, dar și memoriei colective în sigură conservare. Nu avem decât a exprima din nou admirație pentru „făptuitor”, dar și mulțumiri din partea tuturor moldovenilor și, în primul rând, a vasluienilor.

Alături de originalitatea exprimării, a bogăției de date, fapte, locuri și oameni, ar fi fost de apreciat o mai riguroasă sistematizare a informațiilor și fotografii, mai ales pentru persoane, clare, atent scanate și cu date de identificare sub fiecare pe toate paginile.

Volumele privind județul Vaslui rămân o autentică reușită în literatura monografică și demonstrează stăruința și capacitatea, dar mai cu seamă apartenența scriitorului Ion N. Oprea, la istoria și cultura locurilor „de la Vaslui”.

Alexandru MĂNĂSTIREANU

Bat clopotele, de Maria-Vera Willinger sau În căutarea celor ce nu mai sunt

La Editura "Pământul" din Pitești a apărut în anul 2010 cartea *Bat clopotele*, de Maria-Vera Willinger, cu subtitlul *În căutarea celor care nu mai sunt*, în 416 pagini.

Volumul este prefăcut de Rosa Gottlieb, din Köln, prietenă a autoarei care se arată surprinsă de multiplele valențe, așa cum și pentru mine a fost o deosebită surpriză să constat cu ceva timp în urmă, mirându-mă că o evreică și-a însușit la perfecțiune limba română putând servi ca model unor neaoși români, care nu pot atinge, acest nivel. Acum și pentru mine totul e clar și explicabil, tocmai datorită modului perfect în care această ființă s-a integrat mediului social în care a viețuit. Volumul în discuție îl consider o adevărată operă literară ce reflectă veridic și cu simțirea și trăirea intensă a celor ce descrie cu atâta măiestrie, încât fără nici un efort deosebit orice cititor percepe minunatul mesaj general al cărții = **pacea generală, creatoare de valori spirituale și materiale** în opoziție cu războiul, care distruge orbește valorile inestimabile produse de omenire în decurs de secole și milenii-nemaipunând la socoteală dispariția unor genii care ar fi asigurat o mai perfectă orientare a lumii.

În cele ce urmează, voi consemna esența și unele păreri ale autoarei și apoi, în final, voi reveni la mesajul general al operei în discuție.

Sunt poate aceleași clopote care cu ani în urmă anunțau sumbra catastrofă în care intra omenirea și mai ales Europa, pustiită, devastată de cele două mari războaie, deși multe din acele clopote nu mai glăsuiau, fiind distruse de furia războiului. În România erau aceleași clopote ce vesteau cu timbru grav, sumbru, intrarea în război, iar acum aceleași clopote își schimbaseră tonul în unul dătător de speranțe de viață pentru cei ce n-au căzut victime ale confruntării pe teatrele de operațiuni. Era și sărbătoare mare (fericita coincidență)-Paștele. Văd aievea tabloul când, aflându-mă la Buzău în familia socrului meu, în jurul unei mese mari veniseră toți membrii numeroasei familii. Băteau clopotele anunțând **Pacea**, trezind speranțe, declanșând energii și nemăsurată bucurie a vieții triumfătoare! Toasturi pentru istoricul moment, exuberanță, îmbrățișări, ochi tulburați de lacrimile bucuriei! Momentul era intens trăit. De față fiind, păream a face opinie separată în privința **Păcii și a Viitorului**. Una din cumnate, Lenuța, mă îmbia spre veselie și exuberanța momentului, dar eu rămâneam tot gânditor, încercând scrutarea posibilului viitor. Am și exprimat clar poziția mea în opoziție cu a convivilor zicând doar atât: „**Mă tem că pacea care vine să nu fie mai rea decât războiul prin care am trecut**” O scrutare premonitivă a mea, o presimțire sau eu nu mai eram în stare să apreciez momentul istoric în care ne aflam?... Din păcate, îndoiala mea privind viitorul meu și al națiunii s-a adevărit, în timp ce realitatea istorică ne-a rezervat acea surpriză catastrofală că, am rămas la discreția Moscovei care niciodată nu ne-a vrut binele și când puțin a lipsit să nu dispărem chiar de pe harta lumii-ca o anexă la marele conglomerat de popoare alcătuit de U.R.S.S. Eu, maturul, asupra căruia plana acuzația de participant la războiul anti-sovietic, vedeam **în negru întunecat viitorul meu și al națiunii**. Autoarea ne explică încă de la început modul perfect în care s-a integrat în viața poporului nostru datorită familiei (mama și tata) care n-au ținut cont de anumite bariere religioase, conduși de principiul deschiderii față de lumea în care trăiau, și de aici din această comunicare cu cei din jur, apare Maria-Vera Willinger, ca cetățean român, loial României, față de care a manifestat și manifestă o ardentă dragoste și profundă recunoștință, țara, care cu toate unele măsuri restrictive față de evrei recunoaște fără echivoc: **Chiar în acele vremuri**

crâncene, România a fost mama protectoare care nu și-a trimis evreii în lagăre de exterminare, așa cum au făcut statele aflate sub dominația ideologică a Germaniei hitleriste.

Autoarea se întreabă retoric: „de ce atâta ură? constatând că „Poți asmuți oameni mai slabi, mai neștiutori chiar primitivi în gândire. Mulți au și făcut-o atât de la amvon cât și de tribună”. Personalitatea autoarei cu atâtea potențe intelectual-artistice și de comportament general uman apare ca un rezultat așteptat în mod normal fiind descendentă dintr-un tată pe care, „**il ține minte numai muncind**”, iar mama „**A fost toată viața ei motorul care a împins pe toți dintre ai ei înainte**”, fie ei copii sau persoane mature.

În acest fel ar fi vorba de **cei șapte ani de acasă**, un fel de certificat de absolvire a unei facultăți pe care nu toți îl au și de aceea devin debusolați. Mândria de a avea asemenea părinți e un sentiment dominant al acestei personalități.

Din cele 27 capitole ale volumului, doar 11 au câte un *motto* semnificativ rezervând capitole aparte numeroșilor componenți ai familiei, începând cu bunicii materni și paterni până la ultima rudă a acestei familii greu încercate. Nu uită să specifice că se află în viață datorită faptului că la cedarea vremelnică a unei părți din Transilvania, aflându-se în partea cedată, bunicul i-a urcat în autobuz silindu-i să treacă în partea rămasă României după Dictatul din 30 august 1940, în timp ce, ceilalți membri ai numeroasei familii rămase în Transilvania cedată au luat drumul lagărelor de exterminare fiind gazați, ori arși de vii în cuptoarele de la **Auschwitz, camerele de gazare nu au ales între oameni obișnuiți și genii**(pag.23). Revenită cu familia la Homorod afirmă că prea puțini evrei din Transilvania cedată au venit în România, face următoarea afirmație: „**Pe noi ne-a salvat faptul că am rămas în România**”. Mai clar nici că s-ar mai putea spune acest adevăr. În spiritul adevărului nu neagă unele prigoniri sporadice, umiltoare pentru evrei, vorbește despre rebeliunea legionară din 21-23 ianuarie 1941, despre pogromul de la Iași din 28-30 iunie 1941, despre trenul morții tot de la Iași, precum și deportările din Basarabia și Bucovina după trecerea armatelor româno-germane peste Prut. Comparând evenimentele înspăimântătoare pe toate pământurile unde au pus piciorul armatele germane, **ceea ce a fost în România propriu-zisă, Muntenia, Oltenia, Banat și sudul Moldovei, erau persecuții obișnuite**(sublinierea autoarei) După catastrofa războiului-evreii au fost și sunt recunoscători României că asupra lor s-a abătut **o mică nenorocire**” (pag.59). Autoarea arată că această gândire o avea nu numai ea, ci și Marele Șef Rabin Alexandru Șafran în 1939. Din câte știu eu (Al.M) Alexandru Șafran fusese coleg de școală cu Mareșalul Antonescu și avea acces nelimitat la acesta, intervenind salutar pentru atenuarea unor măsuri, ori chiar eliminarea altor hotărâri rasiale pe care România le-a luat la insistența Germaniei. La pagina 68, autoarea relatează un fapt autentic-emoționant peste limită, când se primise ordin de îmbarcare a evreilor în trenuri spre o destinație necunoscută – dar subînțeleasă, șeful gării domnul Dobrotă „râzând cu gura până la urechi, l-a îmbrățișat pe tata și l-a anunțat că plecarea trenurilor spre destinația Transnistria s-a contramandat” din ordinul expres al Mareșalului Antonescu.

Autoarea revine asupra situației aparte avută de evreii din Basarabia și Bucovina dând cu prudență și anumite cifre ale celor dispăruți în Transnistria, la Iași 28-30 iunie 1941, precum și în cele două trenuri ale morții Iași-Călărași, subliniind în acest ultim caz atitudinea omenească de un sublim curaj manifestat de Viorica Agarici ca președintă a Crucii Roșii din

România oprind acele trenuri, și deschizând larg ușile lăcătuite ale vagoanelor, oferindu-le mâncare și apă și salvând astfel pe cei în care mai pălpăia încă viața. Viorica Agarici este comparată cu un Înger Ocrotitor coborât din cer. Apoi e cazul să ne amintim și atitudinea ocrotitoare a Reginei Elena a României la care, indubitabil vine **marea toleranță manifestată de poporul român** pentru cei ce și-au găsit adăpost sigur în România, fiind persecutați de țările vecine intolerante.

Aceiași afirmație a salvării evreilor din România este reafirmată la pagina 72: „**Faptul că noi, mica noastră familie și încă mulți evrei din România au rămas în viață, o datorăm lui Ion Antonescu.**”

Autoarea amintește că Nicolae Steinhardt memoriile sale afirmă textual: „...singurul în toată Europa a cutezat să i se opună lui Hitler, să-i țină piept într-o chestiune de onoare... **Antonescu i-a ținut piept în propriul lui bârlog: dârz, cu modestia cuvenită, a salvat de la moarte câteva sute de mii de suflete de evrei**” (pag. 72). Și acest lucru îl spune un evreu creștinat, respectând cu strictețe adevărul. E un fapt concludent mai ales că afirmația vine de la o personalitate, ca cel citat anterior. La terminarea războiului au început să apară ici colo câte un norocos și lumea aștepta cu înfrigurare, cu teamă, cu îndoieli. Autoarea, copil, mărturisește: „Eu, cel mai des mă retrăgeam la capătul coridorului... și parcă așteptam un tren cu care să vină bunica și bunicul să nu mai plângă mama... Dar bunica nu a mai venit acasă, nici bunicul, nici ceilalți bunici” (pag. 80).

Și încă un episod emoționant petrecut la Homorod, la 18 ani de la plecarea familiei. Autoarea revine acasă, e primită cu toată dragostea de o familie prietenă și “Dimineața când m-am trezit, o mulțime de oameni era adunată în curtea familiei Lavrici, toți erau curioși să mă vadă, toți mă îmbrățișau” și „**Atâta căldură, atâtea vorbe frumoase despre tata nu mi-aș fi închipuit niciodată dar tare bine mi-a căzut la suflet. A fost o zi de neuitat. Fusesem acasă, în România.**” (pag. 96).

Revenind asupra cifrei de evrei morți în timpul războiului autoarea spune fără echivoc că evreii au fost uciși doar fiindcă erau evrei și nu în luptă dreaptă-oameni înarmați au ucis evrei neînarmați și “față de numărul total al evreilor care trăiau în Regat și Transilvania românească, au murit mult mai puțini decât în Ungaria, Polonia, Germania, Austria”. Vorbind despre dezvoltarea spectaculoasă a României între cele două războaie mondiale reafirmă: „Nu e nevoie de o mare fantezie să-ți închipui ce-ar fi putut deveni fără cei 43 de ani de comunism, ce-ar fi putut deveni dacă atâția oameni de excepție nu ar fi fost uciși, deportați la Canalul Dunărea-Marea Neagră, închiși în pușcăriile de teroare ale comunismului dar și ale nazismului de dinainte. Pentru toate acestea, **vinovatul numărul unu este Germania hitleristă**-care a atacat, a ucis, iar ceilalți nu au făcut altceva, decât să se apere.” (pag. 101). Autoarea reamintește atitudinea de solidaritate a micului popor din Danemarca: țara era ocupată samavolnic de Germania

hitleristă și se împotriva tacit ocupantului care vrând să lichideze evreimea hotărâște ziua în care toți trebuiau lichidați, ca semn de recunoaștere a lor fiind lumânările aprinse cu ocazia sărbătorii Chanuka.

În acea noapte toți danezii au aprins lumânări la ferestre și măsura de exterminare n-a mai putut fi luată iar mai târziu, într-o noapte au adunat pe toți evreii, i-au îmbarcat și i-au transportat până în Suedia vecină (pag. 137).

Capitolele rezervate membrilor de familie impresionează prin creionarea unor portrete veridice, de oameni înzestrați genetic, oameni de acțiune și adevărate modele umane, fără nici o urmă de resentimente pentru unii sau alții-emanând pregnant acel spirit de solidaritate care i-a făcut să dăinuiască în țările unde au fost alungați și primiți omeneste. E impresionant acest sentiment tonifiant de a aparține unei anumite familii, model de urmat.

La Homorod sunt aștepti cu înfrigurare, cu speranță 23 de membri ai familiei și în vederea acestui eveniment **tatăl autoarei, cinstea și altruismul personificat**, cumpără produse necesare celor așteptați și dintre “toți cei ce trebuiau să se întoarcă s-au întors doar trei. Sora mamei și cei doi frați tot ai ei”. Ceilalți paisprezece adulți împreună cu cei șase copii nu au mai venit (pag. 202). Fuseseră toți uciși, gazați ori arși de vii. La loc de cinstă menționează acțiunea curajoasă a diplomatului suedez Raoul Wallemberg și a celui italian Georgio Perlasca, au salvat mii de vieți evreiești din mâinile hoardelor nylasiste în perioada 1943-1944, după îndepărtarea lui Horthy și ocuparea Ungariei de către hitleriști. Trimis cu domiciliu forțat în Germania obține azil politic în Portugalia, fiind susținut de familii de evrei unguri bogați care locuiau în America. Gestul umanitar față de el s-a datorat faptului că Horthy n-a trimis și nici n-a intenționat să trimită vreun evreu în lagărele de exterminare, lucrul acesta se petrece după arestarea lui. Multe s-ar mai putea spune despre volumul aflat în discuție. Până aici autoarea afirmă repetat și pe bună dreptate că “**În România nu a fost Holocaust**”, că au fost legi rasiale și măsuri împotriva comunităților evreiești din România, că au fost umiliți, că au suferit, dar **Holocaust n-a fost și masele de evrei au supraviețuit**.

În cuprinsul volumului găsesc o explicație, o motivație a faptului “că doamna Maria-Vera Willinger a devenit o adevărată scriitoare în limba română: “**Dorința de a scrie a fost dintotdeauna un vis secret al meu. Să scriu ce simt, ce văd, articole pentru diferite ziare sau reviste. Nu am vorbit despre asta nimănui**” (pag. 281). Astăzi, nu numai că vorbește, dar și scrie în felul în care a scris aceasta cronică a numeroasei sale familii, redusă la minimum de ororile oamenilor și vremurilor apocaliptice din cel de-al Doilea Război Mondial.

N.R. Autorul a dezvoltat mai amplu acest subiect, dar din lipsă de spațiu s-a oprit aici cu prezentarea volumului. Cititorii vor putea lectura opiniile autorului despre holocaust în volumul 4 “Călător... în vâltoarea vremii”, aflat în pregătire.

Academia Bârlădeană

Revistă editată de Societatea literar-culturală “Academia Bârlădeană”.

Anul XVIII, nr. 2(43), mai 2011, Bârlad, Bd. Republicii nr. 235.

Cont: RO10RNCB0260003275640001 - BCR Bârlad

Colectivul redacțional: Serghei Coloșenco (redactor șef),
Ritta Mintiade, Bogdan Artene, Florian Pricop,
Camelia Stoica, Daniela Stan, Diana Stoica,
Maria-Mihaela Alexa, Mihaela Oportov, Anca Bănceanu.

*

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad (scirimpex@yahoo.com)

Tel./Fax: 0335 425302

**Manuscrisele trimise pe adresa
redacției se publică în ordinea
necesităților redacționale.
Materialele nepublicate nu se
restituie.**

**Răspunderea pentru conținutul
articolelor publicate
aparține autorilor.**